

ΕΠΙΣΤΗΜΗ, ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ, ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΑ

ΕΤΟΣ Ζ'.
ΑΡΙΘ. 83

Ἐν Πειραιεὶ Νοέμβριος
1891

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
Δ. Κ. ΣΑΚΕΛΛΑΡΟΠΟΥΛΟΣ

ΓΕΩΡΓΙΟΥ Π. ΚΡΕΜΟΥ

Ν Α Ε Ο Σ

ΔΕΥΤΕΡΟΝ ΜΕΡΟΣ

Φυσικὴ ποιότης τῆς Νάξου.

Ἡ Νάξος εἶνε κατὰ τὴν ἐγκυκλοπαιδεῖαν εἰς τὴν 37 μοῖραν καὶ 8 λεπτὰ τοῦ βορείου πλάτους, καὶ εἶνε εἰς ἓν πολὺ ὠραῖον κλίμα, πλέον ἀπομεμακρυσμένον ἀπὸ τὸν πόλον παρὰ ἀπὸ τὸν ἰσημερινόν· δὲν γνωρίζει τὴν ψύχραν τοῦ χειμῶνος καὶ, ἀνίσως καὶ πῆσῃ καὶ καμμίαν φορὰν χιόνι, εἶναι δύσκολον νὰ βαστάξῃ περισσότερον ἀπὸ τρεῖς ἡμέρας, δηλαδὴ εἰς τὴν χώραν· εἰς τὰ χωρία μ' ὄλον τοῦτο βαστάξῃ ὅταν εἶνε καλὴ χιονιὰ καὶ 15 ἢ καὶ 20 ἡμέρας καθὼς καὶ εἰς τὰ ὑψηλὰ βουνὰ ἠκολούθησε. Οἱ νότιοι ἄνεμοι, ὅστινες φυσοῦν τὸν χειμῶνα τὸ λιόνου πολὺ ὀγλίγωρα καὶ ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος μετριάζουσι καὶ τὴν ψύχραν τοῦ βορείου ἀνέμου. Ἡ πλημμύρα τοῦ Νείλου φέρει τὴν καρποφορίαν τῆς Αἰγύπτου, αἱ δὲ περισσαὶ βροχαὶ εἰς τὸν χειμῶνα τῆς Νάξου, διότι ἀπὸ τὸ τέλος τοῦ Ἀπριλίου ἕως εἰς τὸν Ἰθρίον ἢ Ὀβρίον εἶναι σπανιώταται καὶ μόλις εἰμποροῦν νὰ πέσουν ὀλίγαι σταλαγματῆσαι μόνον δι' ἓν μικρὸν σημεῖον. Ἡ καὶς ἤθελεν εἶναι ἐπικίνδυνος· ὅμως τότε εἶναι ὅπου φυσοῦν οἱ βόρειοι ἄνεμοι καὶ μᾶς δροσιζοῦσι σχεδὸν ἀδι-ακόπως.

Ἡ γῆ εἶνε πολὺ καλὴ πρὸ πάντων εἰς τὰς πεδιάδας, ὅπου δὲν δίδουσι ἀνάπαυσιν εἰς αὐτὴν παρὰ σπέρωντας ὄσπρια. Εἶδομεν ὅτι ὁ ἴδιος ἀγρὸς ἔδωκεν εἰς ἑπτὰ ἀκολουθῶν χρό-

νια τὸν κάθε χρόνον πλουσιοπαρόχους θερισμούς. Καὶ ἀνίσως καὶ κοπρίζονται μερικοὶ ἀγροί, εἶναι μόνον οἱ ξηροί, οἱ δὲ ἄλλοι δὲν γνωρίζουσι κόπρον εἰ μὴ ἐκεῖνον, τὸν ὁποῖον τὰ ζῶα ἀφήνουσι ἐκεῖ τρώγοντας τὸ χορτάρι μετὰ τὸν θερισμόν. Πολλὰκις γίνονται δύο θερισμοὶ εἰς τὸν ἴδιον ἀγρὸν· σπέρνεται ἐκεῖ μετὰ τὸν θερισμόν τοῦ κριθαρίου φασούλια. Τὰ ἴδια βουνὰ χρησιμεύουσι πολὺ καλὰ εἰς τὴν καλλιέργησιν καὶ δίδουσι μὲ μεγάλο ὄφελος τὸν σπόρον, τὸν ὁποῖον τις ἐμπιστεύεται εἰς αὐτὰ. Ὁ τόπος εἶνε βουνώδης, ὅμως ἔχει καὶ ὠραίους καὶ εὐκάρπους αὐλώνας καὶ πλουσίας πεδιάδας. Αὐτὰ τὰ βουνὰ ἔχουσι χαμηλὰ καὶ ὑψηλὰ δένδρα, τὸ ὁποῖον εἶναι πάντοτε εἰς τὰς νήσους. Ἀπὸ τὰς κορυφὰς αὐτῶν φαίνεται ἓν μέγα μέρος τῆς Ἀσπρῆς θαλάσσης. Μία μεγάλη ποσότης βρύσεων καὶ μικρῶν ποταμῶν καὶ κατ' ἐξοχὴν εἰς τὸ βόρειον μέρος δίδει πολὺ καλὸν καὶ πολὺ νερὸ διὰ νὰ ποτισθῇ τὸ πλέον μεγαλειότερον μέρος τῆς νήσου καὶ νὰ γείνουσι καὶ τὰ ἀλέσματα τοῦ ἀλευρίου.

Ὁ ἀήρ εἶναι ὑγιεινὸς καὶ πρὸ πάντων διὰ τὸ κεφάλι, πλην τὰ πληγωμένα πόδια ἀργοῦν νὰ ἰατρευθοῦν, ἴσως διὰ τὴν δριμύτητα τοῦ θαλασσινοῦ ἁλατος, ἀπὸ τὸ ὁποῖον ὁ ἀήρ εἶναι γεμάτος.

Ἡ πανώλης ἀκολουθεῖ ἐδῶ σπανίως, ὅταν ὁ μολυσμὸς φέρεται ἀπ' ἄλλου. Πρὸς τούτοις δὲν κάμνει πολὺν ἀφανισμόν διὰ τὴν φροντίδα, ὅπου ἔχουσι νὰ διασκορπισθοῦν ἀπὸ τὴν ἀρχὴν φεύγοντες εἰς τὰς ἐκκλησίας, τῶν ὁποίων εἶναι μία ἀρκετὴ ποσότης εἰς τὴν ἐξοχὴν ἢ εἰς σπιτάκια, τὰ ὁποῖα χρησιμεύουσι εἰς τὸ νὰ φυλαχθοῦν τὰ ἄχυρα διὰ τὴν τροφήν τῶν ζώων.

Τὰ βουνὰ κυριεῦον τὸ περισσότερον μέρος τῆς νήσου· τὰ

ύψηλότατα είναι μία ἄλυσος, ἡ ὁποία χωρίζει τὴν νῆσον εἰς δύο μέρη σχεδὸν ἴσια ἀπὸ τὸν βορρᾶν πρὸς τὴν μεσημβρίαν. Τὸ ἀξιολογώτατον εἶναι τὸ βουνὸ τοῦ Διὸς Μηλωσίου, τὸ ὁποῖον δίδει ἀπὸ τὴν κορυφὴν του μίαν ὠραίαν θεωρίαν σχεδὸν εἰς ὅλην τὴν Ἀσπρην θάλασσαν, διὰ τὴν ὁποῖαν ὁ κύριος Δ' Ὀσιὸς δὲ Νοαντέλλ¹² πρέσβυς τῆς Γαλλίας, ἀφοῦ ἐφθάσε κατὰ τὸ ἔτος 1673 εἰς τὴν Νάξον ἀφῆκε μίαν μαρτυρίαν μὲ μίαν ἐπιγραφὴν ἐπάνω εἰς μίαν πέτραν, ἡ ὁποία ὑπάρχει. Δύο πλάγια τὸ πρὸς τὸ δυτικὸν καὶ πρὸς τὸ βορειοδυτικὸν μέρος παρασταίνουν φοβερὰ κρημνά. Ἐν μέγα μέρος τοῦ ὕψους εἶναι σκεπασμένοι μὲ εὐμορφα μικρὰ δένδρα καὶ μὲ πράσιναις βαλανιδιαῖς. Ἐκομῆ¹³ ἔχει μίαν φορὰν μὲ μίαν μικρὰν συναστροφὴν, ἀφοῦ ἐφανερῶθημεν εἰς ὅλην τὴν νῆσον καὶ εἰς πολλὰς ἄλλας μὲ μίαν μεγάλην φωτίαν· ἡμεῖς εἶδομεν ὕστερον ἀπὸ ὅλους τοὺς κατοικοὺς τῆς νήσου τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου καὶ πάλιν τὴν ἄλλην ἡμέραν τὸ ταχὺ εἶδομεν προτῆτερα ἀπὸ τοὺς ἄλλους τὴν ἀνατολὴν τοῦ ἡλίου. Χαμηλότερα πρὸς τὸ βορειοδυτικὸν μέρος εἶναι ἓν μέγα σπήλαιον πολὺ ἐκτεταμένον, ἡ εἰσοδος τοῦ ὁποίου εἶναι πρὸς τὴν δύσιν καὶ ἔχει 6 ἕως 7 πόδας ὕψος. Μερικὰ βήματα ἔπειτα φθάνεται εἰς τὴν μέσην ἓνα βωμὸς κτισμένος ἀπὸ τοὺς Ῥωμαίους καὶ ἀπεριποίητος. Δεξιὰ ἀπερῶ τις καταβαίνωντας εἰς ἓν μεγάλο σπήλαιο ὀνομαζόμενον Βηθλεὲμ μὲ τὸ μέγεθος μιᾶς μεγάλης κάμαρης. Τὸ μεγάλο σπήλαιον καταβαίνει ὑποκάτω ἀπὸ τὸ βουνὸν ἕως 25 βήματα· τὸ μήκος εἶναι ὀλίγον μικρότερον. Ὁ θόλος εἶναι ὑψηλός, ἀπὸ τὸν ὁποῖον περισσᾶς μεγάλας πέτρας ἐχωρίσθησαν καὶ εἶναι ἀνακατωμέναις ἐπάνω εἰς τὸ ἔδαφος τοῦ σπηλαίου. Ἐπειδὴ αὐτὸ εἶναι πολὺ σκοτεινόν, ἤθελεν εἶναι ἀδύνατον νὰ προχωρήσῃ τις, ἐὰν δὲν ἤθελεν ἔχει τὴν φροντίδα διὰ λαμπάδας καὶ ἄλλα κλαδιά, τὰ ὁποῖα ἀνάπτουν, ὅταν θὰ ἐμβοῦν εἰς αὐτό. Νερὸ σταλάζει ἀπὸ τὸν θόλον, τὸ ὁποῖον ἀπολιθώνεται καὶ λαμβάνει διάφορα σχήματα· εἶναι στυλοὶ τὸ ὀλιγώτερον ἡμίσεος ποδὸς εἰς τὴν διάμετρον καλὰ σχηματισμένοι καὶ 5 ἕως 6 ποδῶν ὕψους ἀπὸ μίαν ἄσπρην πέτραν σχεδὸν ὡς τὸ ἀλάβαστρον, ὅμως τοῦ ὁποίου τὸ σπειρὶ εἶναι χονδρότερον καὶ τοῦ ὁποίου ἡ γυαλάδα φέγγει μὲ πολλὰς ἐπιφανείας. Ὁλον τὸ σπήλαιον εἶναι ὑγρὸν καὶ εἶναι ἡ κατοικία πολλῶν νυκτερίδων¹⁴. Ἀκολουθῶντας αὐτὴν τὴν ἄλυσον τῶν βουνῶν πρὸς τὸ βόρειον μέρος εἰς διάστημα μιᾶς ἡμισείας ὥρας εὐρίσκει τις τὸ βουνὸ Φανάρι, τὸ ὁποῖον δὲν εἶναι ἀξιόλογον πάρεξ διὰ τὸ ὕψος του· εἶναι μ' ὅλον τοῦτο τὸ πλέον ὑψηλὸν βουνὸν ἢ ὄρος ὁ Δίας καὶ Κόρωνος τὸ ὑπερβαίνουν· ἡ κορυφὴ του ἔχει μίαν δυσκολωτάτην ἀνάβασιν· πρέπει νὰ ἀναβῆ τις μὲ τὰ πόδια (καὶ αὐτὸ μὲ δυσκολίαν)

¹²) Εὐχαριστήθη εἰς αὐτὴν τὴν θεωρίαν.

¹³) Τὸ ἐλάττωμα αὐτοῦ τοῦ σπηλαίου εἶναι ὅτι εὐρίσκειται πλησίον εἰς τὸ σπήλαιον τῆς Ἀντιπάρου, τὸ ὁποῖον ἐπισκοπεῖται ἐκεῖνο· χωρὶς αὐτὸ εἴμπορεῖ νὰ ἐναρθῆται μετὰ τῶν φυσικῶν σπανιοτήτων.

ἕως εἰς τὸ διάστημα 20 βημάτων ἕως οὗ νὰ φθάσῃ εἰς τὸ αὐτὸ δυσβάτον μέρος. Μ' ὅλον τοῦτο οἱ Ἀνατολικοὶ ἔκτισαν ἐκεῖ μίαν μικρὰν ἐκκλησίαν εἰς τὴν κορυφὴν, ἀπὸ τὴν ὁποῖαν ἔχει τις μίαν καλὴν θεωρίαν κατὰ τὸ μέρος τῆς δύσεως. Καὶ ἀπὸ κάτω εἶναι ἓνα φοβερὸς κρημνὸς δηλαδὴ εἰς τοὺς πρόποδας. Τὸ τρίτον ὑψηλὸν βουνὸν τῆς αὐτῆς σειρᾶς εἶναι ἡ Κορορή· αὐτὸ τὸ βουνὸν δὲν εἶναι ἀπομεμακρυσμένον ἀπὸ τὸ Φανάρι περισσότερο ἀπὸ μίαν ὥραν· ὁ πρόποδας ἔχει σχεδὸν τὸ ἴδιον διάστημα ἀπὸ τὸ Φανάρι. Μ' ὅλον τοῦτο λαμβάνει τις πολὺν κόπον ἕως οὗ νὰ φθάσῃ εἰς τὴν κορυφὴν· ὅμως ἐφθάσαμεν εἰς δύο ὥρας. Δὲν πιστεύω ὅμως ὅτι ἔχει τὸ ὕψος τοῦ Διός¹⁴· ἔχει δύο Κορυφάς, αἱ ὁποῖαι ἀπέχουν ἡ μία τῆς ἄλλης ἓν τέταρτον τῆς ὥρας. Ὁλον τὸ πλάγιον πρὸς τὸ νοτιοδυτικὸν μέρος ἁμοιάζει περισσότερο μ' ἓνα κρημνὸν παρὰ μ' ἓνα ἀνήφορον. Μ' ὅλον τοῦτο οἱ ποιμένες ἀναβαίνουν ὡς καὶ τὰ γῆδια. Πρὸς τὸν βορρᾶν εἶναι μία πεδιάς γεμάτη ἀπὸ ὑψηλὰ δένδρα· εἶναι μερικὰ καστανιαῖς καὶ κομαριαῖς· τὰ περισσότερα ὅμως ἐξ αὐτῶν εἶναι ἓν εἶδος πράσιναις βαλανιδιαῖς χωρὶς ἀγκάθια εἰς τὰ φύλλα. Αἱ αὐταῖς ἰδίαις βαλανιδιαῖς εἰς τὰ χωρία Βόθρος καὶ Κεραμωτὴ δίδουν τὴν ἀναγκαίαν ξυλικὴν διὰ νὰ κχύνουν τὰ μάγκανα τόσοσιν τοῦ ἑλαιίου, ὅσον καὶ τοῦ κρασιοῦ, μὲ τὴν ὁποῖαν αὐτὴν μαλακὰ στραγγίζεται καλὰ τόσοσιν τὸ ἓν, ὅσον καὶ τὸ ἄλλο. — Ὅχι ὅμως κατὰ τὰς εὐρωπαϊκὰς μηχανὰς — καὶ εἶναι θαῦμα εἰς αὐτοὺς, ὅπου τὰ κατασκευάζουν οἱ ἐγχάτικοι τῶν ἄνωθεν δύο χωρίων τὰ ἀναγκαῖα ἐργαλεῖα, μόνον μὲ ἀπλούστατά τινα τὰ κατασκευάζουν ὄχι μόνον διὰ τὴν Νάξον, πλην καὶ εἰς τὰς ἀκολουθούσας δύο νήσους, ἐνοῶ Ἔθραν καὶ Πάρον. Εἶναι ἁμοίως ἓν σπήλαιον ὑποκάτω ἀπὸ τὸ αὐτὸ βουνὸν τῆς Κορωνῆς, τὸ ὁποῖον παραστῆναι εἰς τὴν ἀρχὴν μίαν σκεπασμένην στοάν, ἀπὸ τὴν ὁποῖαν ἐμβαίνει τις ἀκολουθῶν εἰς 3 μεγάλας κάμαρας· ὅμως διὰ νὰ ἀπεράσῃ τις ἀπὸ τὴν μίαν εἰς τὴν ἄλλην πρέπει νὰ σῦρηται ἐπάνω εἰς τὴν κοιλίαν· ὅλο αὐτὸ τὸ διάστημα εἶναι χωρὶς κατάκλυτρα. Ὁ θόλος εἶναι παντοῦ φτιασμένος ὡσάν μὲ τὸ σκαλιστῆρι καὶ ὅλος ἀπὸ ἓν κομμάτι· ὅλα τὰ ἐκεῖ πλησίον ποίμνια καταφεύγουν ἐκεῖ εἰς τὴν μεγάλην καῦσιν διὰ νὰ προφυλαχθοῦν. Οἱ αὐλῶνες μὲ τὰ περίξ αὐτῶν οἱ εὐρισκόμενοι πλησίον τῶν χωρίων εἶναι ὅλοι ἀμπελῶνες καὶ ἐλαιόδενδρα. Οἱ πλέον ἀπομεμακρυσμένοι εἶναι σκεπασμένοι μὲ ἀγρίαις ἐλαίας, βαλανιδιαῖς καὶ πλατάνους. Αἱ πεδιάδες εἰς ἓνα βουνώδη τόπον δὲν δίδουν ἄφθονον καρπὸν· ὅμως τῆς αὐτῆς θέσεως εἶναι εὐφορωτάτη ὡς καθὼς εἰς τὴν θέσιν Ἐγκαριαῖς. Ἡ πεδιάδα τοῦ Πολιχνίου εἶναι δις περισσότερα ἀπ' ἐκείνην τῶν Ἐγκαριῶν, μόνον ὅτι ἡ γῆς αὐ-

¹⁴) Κατὰ τὰς παρατηρήσεις, ἅτινας ἔκαμον περιηγητῆ Βαυαρῶν κατὰ τὸ 1834 ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ Ὁθωνος Α' βασιλέως τῆς Ἑλλάδος, τὸ ἐμέτρησαν καὶ εἶπον ὅτι εἶναι ὑψηλότερον αὐτὸ παρὰ ἐκεῖνο τοῦ Διός.

τῆς τῆς πολίτης εἶναι ξηρὰ καὶ ἀμμόδης, ἐν ᾧ τῶν Ἐγκαριῶν εἶναι κάλλιστος ὡς ἐκεῖνη τοῦ Λιβαδίου· πλην καὶ αἱ δύο αὐταὶ πεδιάδες δίδουν ἐν ἀφθονίᾳ καλοὺς θερισμοὺς τοῦ σίτου καὶ τῆς σικάλης καὶ διαφόρους ἄλλους δημητριακοὺς καρπούς. Ἡ Δρυμαλία εἶναι ἓνα ὠραιότατος αὐλῶν σχεδὸν εἰς τὴν μέσην τῆς νήσου περιτριγυρισμένος ἀπὸ βουνὰ πάμφυτα ἀπὸ ἐλαιόδενδρα καὶ βαλανιδιαῖς καὶ διαφόρων εἰδῶν ἄλλα ὕπερδενδρα. Τὸ σχέδιον αὐτῆς τῆς θέσεως εἶναι σπάνιον πρᾶγμα κατὰ τὴν ὀνομασίαν ὁ Λάκκος τῆς Δρυμαλιαῖς, ὡς καὶ τῶ ὄντι εἶναι οὗτος. Αἱ βαλανιδιαῖς δίδουν ἐξῆν ἀπὸ τὰ βαλανιδία τὸ ὀνομαζόμενον βαλανιδί, τὸ ὁποῖον χρησιμεύει εἰς τὴν ἐπιστήμην καὶ ἐργασίαν τῶν βυρσοδέφων καὶ πωλεῖται τόσοσιν εἰς τὴν αὐτὴν νῆσον ὅσον καὶ εἰς διάφορα ἄλλα μέρη εἰς καλωτάτην τιμὴν. Τὰ αὐτὰ δένδρα δίδουν καὶ ἐν ἄλλο εἶδος καρποῦ, τὸν ὁποῖον ὀνομάζουσι κικίθι καὶ τὸ μεταχειρίζονται εἰς τὴν κατασκευὴν τῆς μελάνης. Ἡ αὐτὴ θέσις εἶναι ἀπὸ πλῆθος χωρίων πλησίον τὸ ἓνα εἰς τὸ ἄλλο. Ὅμως ἡ εὐμορφότης καὶ πλουσιωτάτη πεδιάς τῆς νήσου εἶναι ἐκεῖνη, ἡ ὁποία εἶναι πλησίον εἰς τὴν πόλιν καὶ ἔχει 5 τέταρτα τῆς ὥρας μῆκος καὶ σχεδὸν τόσοσιν πλάτος. Οἱ ἀνήφοροι εἶχον ἀμπέλια, ὅλον τὸ λοιπὸν εἶναι πεδιάς καὶ ἔχει ἓν θαυμασίον χῶμα. Νομίζω ὅτι ὅλη αὐτὴ ἡ πεδιάς ἦτο ἄλλοτε ὑποκάτω ἀπὸ τὸ νερὸ τῆς θαλάσσης, διότι εἰς τὸ ὑψηλὸν μέρος καὶ εἰς ἐκεῖνο ὅθεν ἐρχονται τὰ καράβια δὲν εὐρίσκει τις ὑποκάτω ἀπὸ τὴν γῆν εἰς διάφορον ὕψος παρὰ ἄμμον καὶ πετράδια (βῶλοι) τῆς θαλάσσης, καθὼς ἄλλοι εἰς τὴν ἄκραν τῆς θαλάσσης. Ὁ κατακλυσμός εἰς τὴν ἀρχὴν καὶ ἔπειτα αἱ σφοδρὰ βροχαὶ τοῦ χειμῶνος κατέβασαν πολὺ χῶμα, ἀπὸ τὸ ὁποῖον ἀπογυμνόνουν τὰ βουνὰ μὲ τὰ νερά, τὰ ὁποῖα μαζώνονται ἐκεῖ ἀπὸ ἓν μέγα μέρος τῆς νήσου· μὲ αὐτὸν τὸν τρόπον ἡ λίμνη, ἡ ὁποία συνέχεται μὲ τὴν θάλασσαν γεμίζεται ὀρθαλομοφανῶς. Εἶναι ἀκόμη μία ὠραία πεδιάς εἰς τὸ Σαγκρι πρὸς τὴν θάλασσαν εἰς τὸ δυτικὸν μέρος τῆς νήσου ἀξιόλογος διὰ τὴν ποσότητα τοῦ σιταρίου, τὴν ὁποῖαν δίδει ἀπὸ τὴν γῆν

Περὶ κατοικιῶν.

Εἶναι μόνον μία χώρα, ἡ ὁποία ἔχει τὸ ἴδιον ὄνομα, καθὼς ἡ νῆσος Νάξος, καὶ δὲν εἶναι πρὸς τοῦτοις πολὺ μεγάλη. ἔχει μόνον δύο χιλιάδας καὶ μερικὰς ἑκατοντάδας κατοίκους. Ἡ θέσις τῆς εἶναι πολὺ ὠραία πρὸς τὸ βόρειον δυτικὸν μέρος τῆς νήσου. Εἰς ὀλίγον διάστημα ἀπὸ τὴν θάλασσαν ὑψοῦται ἓνα ἀνήφορος κυριευμένος ἀπὸ τὴν ἀκρόπολιν· κάτω πλησίον εἰς τὴν θάλασσαν εἶναι τὸ Βουῦργον περιτειχισμένον καθὼς ἡ ἀκρόπολις. Τὸ δὲ Νεσχῶρι χωρὶς τοῖχοι. Ἡ θεωρία εἶναι εὐμορφη ἀπὸ τὴν θάλασσαν καὶ ἀπὸ τὰς περίξ αὐτῆς νήσους¹⁵ καὶ εἰς τὴν πεδιάδα, ἡ ὁποία τὴν πλουτίζει μὲ τοὺς πλουσιοπαρόχους αὐτῆς θερισμοὺς. Αὐτὴ εἶναι περιωρι-

¹⁵) Ἐνοεῖ διὰ τοῦ ὀνομαζομένου Λιβαδίου.

σμένη ἀπὸ ὑψηλὰ βουνὰ καὶ ξεχωριστὰ ἀπὸ τὸν Δία (Τσιάν) ἢ τὸ ὄρος τοῦ Μηλωσίου Διὸς καὶ ἀπὸ ἓν μέρος τοῦ Φαναρίου. Ἡ χώρα δὲν ἔχει κανέν σημεῖον μιᾶς ἀπομεμακρυσμένης ἀρχαιότητος. Νομίζω ὅμως ὅτι ἐκτίσθη ἀπὸ τὴν ἀρχὴν, ὅτι ἡ νῆσος ἐκατοικήθη, καὶ ὅτι πάντοτε ἦτο ἡ πρωτεύουσα τῆς αὐτῆς νήσου, ἢ ἀνίσως ἦλθεν εἰς τὸν οὖν τῶν κατοίκων καὶ νὰ κτίσων ἄλλοι αὐτὴν εἰμποροῦσα νὰ ὀνομασθῆ ἡ χώρα των, καθὼς ἄλλοτε ἡ Χαλκηδών, ἡ χώρα τῶν τυφλῶν, ἐπειδὴ ἔχοντες μίαν τόσοσιν εὐμορφη θέσιν ἔμπροσθεν εἰς τὰ μάτια, ἤθελον κατασταθῆ ἄλλοι. Ὁ Θεουκιδίδης λέγει ὅτι ἡ πόλις Νάξος ἐθεμελιώθη εἰς τὸν καιρὸν τοῦ πρώτου Μεσσηνιακοῦ πολέμου ἀπὸ τὸν Θεουκλῆν ἀπὸ τὴν Χαλκίδα τῆς Εὐβοίας· ὅμως πρέπει νὰ τὸ ἐνοήσῃ τις περισσότερο ὡς ἓν κατὰστημα παρὰ ὡς μίαν ἀληθινὴν θεμελίωσιν. Ἔτσι τὸ ἐνοεῖ ἡ ἐγκυκλοπαίδεια, ἡ ὁποία λέγει ὅτι τῶ ὄντι ἡ Νέα χώρα τῆς Νάξου φθάνεται ὅτι ἐκτίσθη ἐπάνω εἰς τὰ εἰσπίτια μιᾶς παλαιᾶς, πόλεως τοῦ ἰδίου ὀνόματος, διὰ τὴν ὁποῖαν, καθὼς φαίνεται, ὁ Πτολεμαῖος ἀνέφερον εἰς τὸ βιβλ. 5, κεφ. 15.

Κτίζοντες τὴν νέαν ἀνετολικὴν Ἐκκλησίαν τὴν μητρόπολιν εὗρον πολλὰς δουλευμένας πέτρας καὶ θεμέλια ἀρχαίου κτιρίου ἐνίοτε μὲ ἑλληνικὰς ἐπιγραφὰς εἰς τοὺς πλησιοχώρους κάμπους, τὸ ὁποῖον δεικνύει ὅτι ἡ πόλις ἦτο εἰς τὸν παλαιὸν καιρὸν εἰς τὴν ἰδίαν θέσιν καὶ πλέον ἀξιόλογος παρὰ τῶρα. Τὰ λείψανα τοῦ ὑδραγωγείου, ὅπου ἔφερον εἰς τὴν πόλιν τὰ νερά τοῦ Φλερίου καὶ τῶν Καμπάνων, μαρτυροῦν διὰ τὴν ἰδίαν ἀρχαιότητα. Ἡ παράδοσις τοῦ λαοῦ βεβαιώνει ὁμοίως ὅτι ἡ Ἀριάδνη ἐξεβαρκαρίσθη εἰς τὸν ἴδιον τόπον, ὅπου εἶναι πλησίον εἰς τὴν πόλιν, ἡ ὁποία δὲν εἰμποροῦσε νὰ βαστάξῃ τόσοσιν αἰῶνας καὶ τέλος πάντων ἐγαλάσθη καὶ μὲ πολὺν καιρὸν καὶ ἐσκεπάσθη.

Τὸ κάστρον, τὸ ὁποῖον ἐξουσιάζει ὅλην τὴν χώραν (διὰ τὴν θέσιν του), εἶναι τὸ ἔργον τοῦ Μάρκου Σανούδου Α' δουκὸς τῆς Νάξου. Αὐτὸ εἶναι ἐν περιτείχισμα ὠχυρωμένον μὲ 12 χονδρῶν πύργους, ὅτινες περιέκλειον ἓνα ἄλλον ἀξιολογώτερον καὶ τετράγωνον, τοῦ ὁποίου τὰ τείχη εἶναι πολὺ χονδρά, καὶ ὁ ὁποῖος προτῆτερα ἦτο τὸ παλάτιον τοῦ δουκός. Ὁλος τριγύρω ἦτο ἐν ἐξώστεγον (βαλκόνι) βασταγμένον ἀπὸ μεγάλα μάρμαρα ἐμβασμένα εἰς τὸν τοῖχον μ' ἓνα περιστύλιον ἀπὸ σίδηρον· ὅθεν ἦτο μία ἐλευθέρη καὶ ὠραία θεωρία ἐπάνω εἰς τὴν θάλασσαν καὶ εἰς ἓν μέρος τῆς ξηρᾶς· ἐχρησίμευεν ἀκόμη διὰ νὰ περιδιαβάσῃ τις τριγύρω ἀπὸ τὸ μπαλκόνι. Ἐπειδὴ αὐτὸ τὸ παλάτιον ἐδημεύθη μετὰ τὴν ἀναχώρησιν τοῦ τελευταίου δουκός καὶ κανεῖς δὲν ἐφρόντιζε δι' αὐτό, τὸ νότιον μέρος ἐκρημνίσθη τέλος πάντων, καὶ ὅλον τὸ παλάτιον ἐγένεον εἰσπίτια, εἰς τὰ ὁποῖα τις ἀναβαίνει διὰ νὰ παρατηρήσῃ ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον συμβαίνει εἰς τὴν ξηρὰν καὶ τὴν θάλασσαν. Ἡ Δυτικὴ μητρόπολις εἶναι ἀκόμη ἐν ἔργον τοῦ πρώτου δουκός· αὐτὸ εἶναι ἓν χονδρὸν κτίριον μὲ πέντε νάρθηκας. Αὐτὴ ἡ ἐκκλησία δουλεύεται μὲ 12 ἢ 13 Κανο-

νικούς ἀρετὰ καλὰ πληρωμένους μὲ τὰς ἀξίας των, τοῦ δεκανοῦ, τοῦ πρεσβύτου, τοῦ ψάλτου καὶ τοῦ θησαυροφύλακος. Αὐτοὶ εἶναι εἰς τρόπον διὰ τὴν βοήθειάν των τοὺς μικροτέρους υἱοὺς χωρὶς νὰ μοιράσωνται τὰ ὑπάρχοντα τῆς ἐκκλησίας, ἀλλὰ νὰ τὴν λάβῃ μόνον ὁ πρωτότοκος. Τὸ ἴδιον ἀκολουθοῦσε καὶ εἰς τὰς γυναῖκας. Ἐλάμβανεν ἡ πρωτότοκη θυγάτηρ ὅλην τὴν μητρικὴν περιουσίαν. Καὶ αἱ λοιπὴν ἐν μικρὸν τι μερίδιον, μὲ τὸ ὅποιον δὲν εἰμποροῦσαν νὰ ζήσουν μὲ αὐτὸ μόνον εἰς τὴν ζωοτροφήν, ἐξῶν τῆς ἐνδυμασίας καὶ παπουτσιῶν, ἐὰν δὲν εἶχον εὐσπλαγγίαν τὰ πρωτότοκα ἀδελφία των νὰ τοὺς ἔχουν εἰς τὰς οἰκίας των, ὅπου νὰ ἀπαντοῦν κἄν τὰ τῆς τροφῆς ἐξοδα, μὲν ὅτι τὴν αὐτὴν ἐποχὴν ὅλα τὰ πρὸς χρῆσιν τοῦ ἀνθρώπου ἦταν εἰς μεγάλην φθίνεσιν. Τὸ ἐπισκοπεῖτο καὶ τὸ καπιτώλιον (ἱερατεῖον) κατεδικάσθησαν μὲ τὸν ἐρχομὸν τῶν Δυτικῶν εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ δεκάτου τρίτου αἰῶνος, διότι προηγουμένως οἱ κάτοικοι ἦσαν Ἀνατολικοὶ ὑποκείμενοι εἰς τὸν ἀρχιεπίσκοπον των. Εἰς τὴν αὐτὴν μητρόπολιν τῶν Δυτικῶν φυλάγεται τὸ χεῖρ τοῦ ἀγίου Πέτρου τῆς Ἀλεξανδρείας. Εἶναι ἀκόμη εἰς τὴν περιοχὴν τοῦ μικροῦ κάστρου τρεῖς ἱεραὶ κοινότητες. Ἡ μὲν πρώτη ἦτο τῶν Ἰησοῦτων κατεστημένη εἰς τοὺς 1626, τοὺς ὁποίους ἀκολούθησαν οἱ Γάλλοι Ἀποστολικοὶ τοῦ ἀγίου Λαζάρου τοῦ Παρισίου· μετὰ ὅκτω ἢ ἐννέα χρόνια ἔπειτα ἦλθον οἱ πατέρες Καπουτζίνοι ἐκ τοῦ τάγματός τοῦ ἀγίου Φραγκίσκου. Εἰς τὴν ἀρχὴν ἐκατοίκησαν ἐξῶ ἀπὸ τὴν πόλιν, καὶ μετ' ὀλίγον ἐμετατοπίσθησαν εἰς τὸ ἴδιον κάστρον, ὅπου καὶ εὐρίσκονται μέχρι τῆς σήμερον. Ἡ τρίτη κοινότης εἶναι τῶν Οὐρσιλινῶν, αἱ ὁποῖαι κἀκινουν τὴν πολυἀριθμὸν κοινότητα 16 κατὰ τὸν ἀριθμὸν χωρὶς νὰ λογαριασθῶν αἱ ὁποῖαι ἐμβαίνουσι εἰς τὸ μονῆριον μέσα κοσμικαί, καὶ εἶναι αὐταὶ μὲ μισθὸν διὰ τὴν μετάνεον διαφόρων εἰδῶν τέχνας γυναικείας, καὶ διελέκτους. Αὐταὶ εἶναι κατὰ κλειστοὶ καὶ δὲν βγαίνουν ἐξῶ τοῦ μονοδρίου. Αὐταὶ κατεστάθησαν κατὰ τὸ ἔτος 1739. Οἱ πατέρες Ὁσερβατινοὶ (φράροι) τοῦ ἀγίου Φραγκίσκου ἦσαν οἱ πρῶτοι Δυτικοὶ μοναχοὶ, οἵτινες κατεστάθησαν εἰς τὴν Νάξον, πλὴν ἐκατοικουσαν εἰς τὴν ἐξοχὴν μακρὰν τῆς πόλεως ἐν τέταρτον τῆς ὥρας καὶ πρὸς τὴν μεσημβρίαν κατὰ μέρος τοῦ χωρίου Ἀγγιδία.

Ὅλοι οἱ κάτοικοι τῆς ἀκροπόλεως (κάστρου) εἶναι Δυτικοὶ ἐξηρημένων τριῶν οἰκογενειῶν Ἀνατολικῶν καὶ διαφόρων ἄλλων ὑπηρετῶν. Καθὼς καὶ εἰς τὸ Βουργόν ὅλοι εἶναι Ἀνατολικοὶ, ἐξῶν ὀλίγων τινῶν Δυτικῶν οἰκογενειῶν.

Πρὸ ὀλίγου καιροῦ οἱ Ἀνατολικοὶ ἔκτισαν μίαν ὠραίαν ἐκκλησίαν μητρόπολιν διὰ τὴν χρῆσιν των. Οἱ ἄλλοι κατοικημένοι τόποι εἶναι χωρία εἰς τὸν ἀριθμὸν 44. Λογαριάζωντας τινὰς τὰ περισσότερα εἶναι μικρὰ, τῶν ὁποίων τὰ ὀνόματα εἶναι αὐτὰ: Τρυγύρω ἀπὸ τὴν πεδιάδα πλησιοχώρων εἰς τὴν χώραν εἶναι Ἀγγιδία, Ζιρτιλάδες, Γιλινάδες, Γαλαράδες,

Ἀπάνω Λαγγάδια, Τίτζαρος, Λουλοῦδες, Ἀγριμάδες, Ἀγερασι· ὀλίγον παρὲς Τριπόδες, Βουλιάς ἢ Πλουμας· ἀκόμη εἰς ὀλίγον διάστημα πρὸς τὴν μεσημβρίαν Ἄνω καὶ Κάτω Σαγκρι. Εἰς τὸ ὠραῖον λαγκάδι τῶν Μελάνων μίαν ἤμισον ὠραν ἀπὸ τὴν χώραν: Μελάναις, Κουροχώρι, Κάμπονες, Ἅγιος Θαλαλαῖος· ὀλίγον παρεμπρός πρὸς τὴν μεσημβρίαν: Ζήρια, Ποταμί. Πλὴν αὐτὰ εἶναι ἄλλα τρία χωρία Παραγιά, Πλατανάκι, καὶ Ἄνω Ποταμί· ἐν ἑτερον μικρὸν ἐκεῖ ὀνομαζόμενον τῶν Λουγαράδων. Εἰς τὴν αὐλῶνα καὶ τὴν μικρὰν πεδιάδα τῶν Ἐγκαρῶν πρὸς τὸν βορρᾶν εἶναι: Ἀγαφίς καὶ Μηριά. Εἰς τὸν πλουσιώτατον αὐλῶνα τῆς Δρυμαλίας, ὅστις εὐρίσκεται εἰς τὴν μέσην τῆς νήσου: Σαμαρῶνας, Φιλότι, Μετόχι, Κεραμί, Πόργος, Καλῶζουλας, Ἀκαθῆμος, Χαρκί, Βουργουριά, Μορίσια, Μορή, Τσουκαλιάρη, Κουτσοχεράδες, Σαμαλῶς. Εἰς τὰ βουνὰ μακρὰν τῆς Δρυμαλίας μίαν ὠραν: Κυριθάρος, Κεραμογή. Σίφωναίς (τὴν σήμερον ἀκατοίκητο), Κομακῆ. Εἰς τὸν αὐλῶνα τῶν Β οὐρῶν: Σκαδᾶς, Τρικοκκιάς καὶ Ἅγία Μαρίνα. Πρὸς τὰ ἀνατολικά τῆς Δρυμαλίας πέραν τῶν βουνῶν: Ἀπειρανθος, Λαρακός, Τζιμποῦρι. Εἰς αὐτὰ τὰ χωρία εἶναι τρία ἀξιόλογα διὰ τὸν ἀριθμὸν τῶν κατοικῶν τους: Ἀπειρανθος καὶ Φιλότι, τὰ ὁποῖα δύο καὶ ὁ Δαμκρινῶνας τρίτος εἶναι τὰ μεγαλύτερα χωρία τῆς νήσου, τὰ ὁποῖα ἔχουν πληθυσμὸν τὸ καθὲν ἐξ αὐτῶν ἀπὸ 600 ἕως 700 οἰκογενείας καὶ διὰ τὰ ὠραῖά των τυρία: Κομακῆ, Ἀπειρανθος καὶ Φιλότι. Ἡ δὲ Ἀπειρανθία διὰ τὸν κατάλευκον οἶνόν της.

Ἀπ' αὐτὰ τὰ χωρία εἶναι ἐξηρημένα περισσὰ Ἀνατολικά μοναστήρια, τὰ ὁποῖα ἀνοῦν κατὰ τὴν ποσότητητα τῶν ὑποστατικῶν, τὰ ὁποῖα ἔχουν, καὶ τὴν ἀφθονίαν τῶν καρπῶν, ὅπου συνάξουν· διότι περὶ καλογερικῆς εὐταξίας ἔχουν πολὺ μικρὰν ἰδέαν· ὅμως εἶναι συνειθισμένα, καὶ δὲν εἶναι εἰ μὴ μόνον ἕνας καλόγηρος, ὅστις ὀνομάζεται ἡγούμενος καὶ ὁ ὁποῖος ἐνίοτε πρὸς τοῦτους οὔτε εἶναι ἱερεὺς, ἀλλ' ἕνας ἀπλοῦς χωρικός, ὁ ὁποῖος καταλαμβάνει μόνον τὴν διοίκησιν τῶν ὑποστατικῶν τοῦ μοναστηρίου. Διότι μερικοὶ πέρνουν ἐν εἶδος μαθητῶν ἢ συγγενεῖς ἢ ξένους, οἱ ὁποῖοι ἔχουν μόνον διὰ σημείον τὸν σκοῦρον πρὸς διάκρισιν ἀπὸ ἄλλους χωρικούς μὲ τὴν ἐλπιδά νὰ γείνουν διάδοχοί των, δηλαδὴ ἢ διὰ συγγένειαν ἢ διὰ μέσου χρημάτων, τὰ ὁποῖα εἶναι τὸ μόνον μέσον, διὰ νὰ ἀποκτήσῃ τις τὸ ποθούμενον.

Αὐτὰ τὰ μοναστήρια, ὅπου εἶναι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀπομακρυσμένα ἀπὸ τὰς οἰκίας καὶ κατοικίας τῶν χωρίων, εἶναι περιτριγυρισμένα ἀπὸ ἐν δυνατὸν καὶ χονδρὸν τείχος, ὅπου τις ἐμβαίνει μὲ ἐν σηκωτὸν γεφύρι, τὸ ὅποιον ἐμβαίνει τινὰς εἰς τὴν εἴσοδον αὐτοῦ. Ἐξῶθεν δὲ ἔχει ἕνα προαύλιον, τὸ ὅποιον ἔχει εἰς τὸ κέντρον αὐτὸ τὸ μονῆριον καὶ αὐτὸ μὲ ὑψηλοῦς καὶ δυνατοῦς τοίχους εἰς ὕψος 4—5 γαλλόμετρα. Τὰ μοναστήρια τῆς Νάξου εἶναι τὰ ἀκόλουθα:

Φανερωμένη· δύο ὠρας ἀπέχει ἀπὸ τὴν πόλιν καὶ μίαν ἀπὸ τὰς Ἐγκαρῆς καὶ κατὰ τὸ βόρειον ἀνατολικὸν μέρος· εἶναι δὲ ἐν πλουσιώτατον μοναστήριον, ὅμως κρατεῖται τὴν σήμερον ἀπὸ ἕνα ἄσπυτον καὶ μέθυσον ἡγούμενον, καὶ κείναι εἰς μίαν εὐμορφην μοναζίαν. Πρὸς τὸ βόρειον ἀνατολικὸν μέρος ἀπ' αὐτὸ κρέμαται ἕνα Μετόχι θεμελιωμένον εἰς τὴν χώραν εἰς τοὺς 1622 μὲ τὸ ὄνομα τῆς ἀγίας Κυριακῆς. Τὸ μοναστήριον τοῦ Τιμίου Σταυροῦ εἶναι σχεδὸν 3 ὠρας ἀπὸ τὴν χώραν (πόλιν) πρὸς τὴν μεσημβρίαν. Αὐτὸ εἶναι τὸ πλουσιώτατον διὰ τῆς ἐπιμελείας τοῦ ἡγουμένου του, ὅστις ἐπλήρωσεν ὅλα τὰ χρεῖα τοῦ προκατόχου του καὶ ἔκαμει ἀποκτήσεις· εἶναι δὲ ἐξηρημένον ἀπὸ τὴν ἐξουσίαν τοῦ ἀνατολικῶν ἀρχιεπισκόπου καὶ κρέμαται μόνον ἀπὸ τὸν πατριάρχην τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Ἐν τέταρτον τῆς ὥρας ἀπὸ τὸ αὐτὸ μοναστήριον εἶναι ἐκεῖνο τῆς Καλορρυτίσσης ἢ τῆς Θεοτόκου ντὲ Βωμῶν (De Beaumont), ἐν σπήλαιον ἐνὸς ἀποτόμου καὶ ὑψηλοῦ βουνοῦ. Τὸ ἀρχμὸν φέρσιμον τοῦ ἡγουμένου του τὸ ἠφάνισεν ἐκ τελείου. Ἀπ' αὐτὸ τὸ μοναστήριον κρέμαται ἐν Μετόχι εἰς τοὺς πρόποδας τῆς μεγάλης σειρᾶς τῶν βουνῶν πρὸς τὴν ἄκραν τῆς Δρυμαλίας πρὸς τὴν ἀνατολὴν μὲ τὸ ὄνομα τοῦ ἀγίου Ἰωάννου τοῦ Ἐθαγγελιστοῦ ἢ τοῦ Θεολόγου, καθὼς οἱ Ἀνατολικοὶ τὸν ὀνομάζουσι.

Εἰς ὀλίγον διάστημα ἀπὸ τὸ Σαγκρι εἶναι τὸ μοναστήριον τοῦ Ταξιάρχου ἢ τοῦ στρατηγῶν τῶν Οὐραλίων στρατευμάτων. Ἐστὶς ὀνομάζεται ὁ Μιχαὴλ Ἀρχάγγελος παρὰ τῶν Ἀνατολικῶν. Πλησίον εἰς τὸ Ἀπάνω Σαγκρι εἶναι τὸ μοναστήριον τοῦ ἀγίου Ἐλευθερίου. Ἡμισυ τέταρτον τῆς ὥρας ἀπὸ τὸ χωρίον Τριπόδες εἶναι τὸ μοναστήριον τῆς Τριποδιότισσας ἢ τῆς Παραγίας τῶν Τριπόδων μὲ πολλὴν κατὰστασιν.

Πλησίον τοῦ Ἀγερασι εἶναι τὸ μοναστήριον τοῦ ἀγίου Ἰωάννου τοῦ ἀποκεφαλιστοῦ. Ὀλίγον δὲ εἰς τὸ πλάγιον πρὸς τὸ νοτιοανατολικὸν εἶναι τὸ μοναστήριον τῶν ἀγίων 40 μαρτύρων καὶ ὑπὸ τὴν κυριότητα ἐνὸς μοναστηρίου τῆς νήσου Πάτμου. Αὐτὰ καὶ ἄλλα περισσότερον ἀξιόλογα εἶναι τῶν Ἀνατολικῶν καὶ ὡς κύριοι τὰ δίδουν εἰς τοὺς υἱοὺς των, ἐὰν ἔχουν, ἢ εἰς ὅποιον ἤθελον ἔχει εὐχαρίστησιν ἑαυτοῦ καὶ μὲ τὰ ἀνήκοντα εἰς αὐτὰ ὑποστατικά.

Φωτοδόχη· εἶναι ἐν μοναστήριον εἰς τὰ ὄρη καὶ εἰς μίαν νόστιμον καὶ ὠραίαν ἐρημίαν ἡμίσειαν ὠραν ἀπὸ τὸ χωρίον Ἀπειρανθος πρὸς τὴν μεσημβρίαν. Ἡ Ἐκκλησία ἔχει μαρμαρένιους στύλους πολὺ καλοῦς. Ὁ ἄνωθεν ναὸς μετὰ τοῦ μοναστηρίου ἔχει τὸ σχῆμα ἐνὸς μικροῦ φρουρίου ὃ νῦν ἡγούμενος εἶναι λαϊκὸς χωρικός ἀπὸ τοῦ χωρίου Ἀπειρανθίας. Ἐκτίσθη κατὰ μίαν ἡμισέστον ἐπιγραφὴν εἰς τοὺς 1497 κατὰ τὴν παράδοσιν τῶν ἐνοπιῶν ἀπὸ μίαν βασιλοπούλαν ἀπὸ τὴν φαμίλιαν τῶν βασιλέων τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Ὅμως αὐτὴ ἡ βασιλικὴ οἰκογένεια ἦτο τότε εἰς μίαν πτωχολογίαν κατὰστασιν καὶ συμπεραίνω ὅτι δὲν εἶχε τὸν τρώ-

πον, ὅπου νὰ κτίζῃ μοναστήρια, ἐπειδὴ καὶ ἦτο διωγμένη ἀπὸ τὰ 1453 ἀπὸ τὴν Κωνσταντινούπολιν.

Εἶναι τέλος πάντων ἡμίσειαν ὠραν ἀπὸ τὴν πόλιν πρὸς τὸ βορειοανατολικὸν μέρος ἐν γυναικίον Καλογραιῶν μοναστηρίον Ἀνατολικὸν χωρὶς περιτειχισμὸν, τὸ ὅποιον εἰς τὰς ἡμέρας μου μετεκτίσθη καὶ ἐκατοικήθη εἰς τὴν κλίση ἐνὸς βουνοῦ.

Ἐπειδὴ πολλοὶ ἄρχοντες πρὸ πάντων Δυτικοὶ καὶ μερικοὶ ἐκ τῶν Ἀνατολικῶν ἔχουν ὑποστατικά εἰς τὰ χωρία, ἔχουν ἐκεῖ καὶ ὁσπίτια τῆς ἐξοχῆς καὶ μερικοὺς πύργους ἢ δυνατὰ ὁσπίτια ὡς μικρὰ φρούρια διὰ νὰ εἶναι ἀσφαλισμένοι διὰ τὰς αἰφνιδίας ἐπιδρομὰς τῶν ληστῶν. Μάλιστα δὲ τὰ περισσότερα ἐξ αὐτῶν ἔχουν καὶ μίαν μικρὰν γέφυραν σηκωτὴν πρὸς τὴν εἴσοδον τῆς θύρας καὶ, ἐταν ἡ ἀνάγκη τὸ καλῆσθαι, τὴν τραβοῦν καὶ οὕτως ἀσφαλιζονται. Αὐτοὶ οἱ ἄρχοντες ἀπενοῦν ἀπὸ τὸν καιρὸν τῆς ἀνοίξεως εἰς τὰς ἐξοχὰς διὰ νὰ εὐφρανθοῦν τὴν ὠραίαν αὐτὴν ἐποχὴν· μετὰ δὲ τὸ καλοκαίρι διὰ νὰ λείπουν ἀπὸ τῆς πόλεως διὰ τὰς βρομερὰς ἀναθυμιάσεις, αἱ ὁποῖαι φέρουν ἐνίοτε πυρετοῦς καὶ καμμίαν φορὰν καὶ ἐπιδημικὰς καὶ βλαβερὰς νόσους· τὸ δὲ φθινόπωρον διὰ νὰ συνάξουν τοὺς καρπούς των, τῶν λαδιῶν καὶ κρασιῶν· τὸν δὲ χειμῶνα πολλοὶ ἐξ αὐτῶν συνάξουν μόνον τῶν τὰς ἐλαίας καὶ μόνον εἰς τὰς ἐορτὰς τῶν Χριστουγέννων ἐρχονται εἰς τὴν χώραν (πόλιν), ὅπου νὰ περάσουν τὰς ἐορτὰς μέχρι τῶν Θεοφανείων καὶ ἔπειτα, ἐὰν ἔχουν ἀκόμη ἐλαίας, μεταστρέφονται καὶ μόνον τὰς ἀποκρεὰς τραβιοῦνται εἰς τὴν πόλιν διὰ τὴν ψύχραν τῆς ἐξοχῆς.

Οἱ Ἀνατολικοὶ δίδουν ἐνίοτε τὸ ὄνομα τοῦ μοναστηρίου εἰς τὰς ἐκκλησίας χωρὶς καλογήρους καθὼς ξεχωριστὰ εἰς τὴν ἐκκλησίαν τῆς Ἀγίας καὶ αὐτὸς εἶναι αὐτονομαστικός τίτλος τῆς Θεοτόκου. Αὐτὴ ἡ ἐκκλησία εἶναι ἐν τετράγωνον κτίριον ἐπάνω εἰς ἐν βουνὸν ἀπομακρυσμένον ἀπὸ κάθε κατοικίαν, τέσσαρες ὠρας ἀπὸ τὴν χώραν πρὸς τὸ βόρειον ἀνατολικὸν μέρος καὶ εἰς μίαν ὠραιότητα τὴν βρῦσιν μὲ ἐν ὠραιότατον κρῦον νερόν. Αὐτὸ εὐρίσκεται εἰς μίαν μοναζίαν, πλὴν εἰς καλὴν θέσιν συχνάζεται ἀπὸ ἐν πλῆθος προσκυνητῶν: ἀνδρῶν, γυναικῶν καὶ παιδιῶν ἀπὸ ὅλα τὰ μέρη τῆς νήσου εἰς τὴν αὐτὴν πανήγυριν καὶ τὴν εὐλαβοῦνται πάρα πολὺ. Ἡ αὐτὴ πανήγυρις εἶναι τὴν ἡμέραν τῆς ἀποκοιμήσεως τῆς Θεοτόκου κατὰ τὸ παλαιὸν ἔτος, δηλαδὴ τῆ 15 Αὐγούστου, καὶ μετὰ πάλιν ἀπὸ τῆς Κοιμήσεως εἰς ἐννέα ἡμέρας βασιτῆ αὐτὴ ἡ πανήγυρις. Πολὺ πλησίον αὐτοῦ τοῦ μοναστηρίου εἶναι μία μικρὰ ἐκκλησία τῆς ἀγίας Λεοβίας ἢ Μιτυλήνης (δηλαδὴ τῆς ἀγίας Θεοκτίστης, ἡ ὁποῖα ἦτο ἀπὸ τὴν Μιτυλήνην, διότι βεβαιῶνουν ὅτι οἱ κάτοικοι τῆς Ἰκαρίας, οἱ ὁποῖοι εἶχον κλεψὴ ἀπὸ τὴν Πάρον τὸ λείψανον αὐτῆς τῆς ἀγίας, μεταφέροντάς το τὸ ἔβγαλαν πλησίον εἰς αὐτὴν τὴν βρῦσιν διὰ νὰ τὸ ὑπάγουν εἰς τὴν πατρίδα τους, ὅπου καὶ λέγουν ὅτι ἐκεῖ εὐρίσκεται μέχρι τῆς σήμερον.

Οἱ Ἰκαριοὶ φοβούμενοι μήπως καὶ στερηθοῦν ἀπ' αὐτὸν τὸν

θησαυρόν, με ένθμιον κλέψιμον τό βασιτοῦν κρυμμένο μετέ-
 τοιον τρόπον ὥστε ἄποῦ εἶναι μόνον τρεῖς γέροντες εἰς ἑλ-
 τήν νῆσον, οἱ ὅποιοι εἰξεύρουσιν τὸν τόπον καὶ οἱ ὅποιοι φροντί-
 ζουσιν νὰ φανερώσῃσιν αὐτὸ τὸ μυστικὸν εἰς ἄλλους πρὸ τοῦ θα-
 νάτου των. Τὸ βγάδουσιν δὲ τὴν περαμονὴν τῆς ἑορτῆς, τὸ ὁ-
 ποῖον τὸ βάζουσιν εἰς τὴν ἐκκλησίαν διὰ νὰ προσκυνήσῃσιν οἱ Χρι-
 στιανοὶ καὶ ἀκολουθῶσιν περὶ αὐτὴν ἡμέρα τὸ κρύπτουν.
 Μία ἄλλη πανηγυρὶς γίνεται εἰς τὴν ἐκκλησίαν τοῦ ἁγίου
 Ἀρτεμίου εἰς ἓνα ἄγριον τόπον ἕως τρεῖς ὥρας ἀπὸ τὴν χώ-
 ραν. Ὅμως ἐπειδὴ καὶ ἡ ἑορτὴ αὐτοῦ τοῦ ἁγίου εἶναι εἰς τὸν
 καιρὸν τῶν βροχῶν τῆ 20 τοῦ μηνὸς 8βρίου καὶ οἱ πανηγυ-
 ριῶται πρέπει νὰ ἀπεράσῃσιν ἐκεῖ τὴν νύκτα, ἐκτίσθησιν ἐκεῖ
 εἰς τὸν καιρὸν τὸν ἰδικὸν μου μερικὰ ὀσπίτια διὰ νὰ εἶναι
 σκεπασμένοι ἀπὸ τὰς βροχὰς τοῦ χειμῶνος καὶ τοὺς σφοδρῶς
 ἀνέμους. Κατὰ τὸ λοιπὸν αὐτὰ τὰ πανηγύρια εἶναι ἀληθινὰ
 ξεφαντώματα καὶ ὄχι διὰ εὐλάβειαν, καθὼς τὰ ἐγκαίνια τῶν
 ἐκκλησιῶν εἰς τοὺς τόπους τῆς Εὐρώπης. Εἰς τὸν αὐτὸν τό-
 πον εἰς τὸν ἄγιον Ἀρτέμιον ἦτο μερικὸν καιρὸν ἓνας ἀναχω-
 ρητῆς. Δὲν γνωρίζω ἐὰν μέχρι σήμερον δὲν ἐβαρέθηκε τὴν
 θέσιν αὐτὴν διὰ νὰ τὴν παραιτήσῃ.

Ὁ ἀριθμὸς τῶν κατοίκων τῆς Νάξου δὲν ὑπερβαίνει τὰς
 10,000 ψυχῶν ἄλλαις 60,000 εἰμποροῦν νὰ κατοικήσῃσιν καὶ
 νὰ ζοῦν πολὺ εὐχολα. Ἐστὶς εἰμπορεῖ τις νὰ εἴπῃ ὅτι ἡ νῆσος
 εἶναι ἐρημωμένη εἰς τὰ βουνὰ ἀγκαλιὰ καὶ ἔρημα ἔχουσιν οἱ
 κάτοικοι ζῆα, γῆδια καὶ πρόβατα ἐνίοτε ἕως 1000. Αἱ φο-
 ρᾶδες εἶναι ὡς ἄγρια ὄμοῦ καὶ τὰ πουλάρια των, καθὼς
 τὰ ἄλογα καὶ τὰ μουλάρια ἢ ἡμίονοι.

(Ἀκολουθεῖ).

YAKINΘΟΥ HECCUARD

Γενικὸς προξένος τῆς Γαλλίας ἐν Σκόδρῃ.

ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗΣ ΤΗΣ ΑΛΒΑΝΙΑΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β΄.

(Συνέχεια ἐν τῷ προηγούμενῳ φύλλῳ).

Τίποτε δὲν ἐδέησε νὰ μεταβληθῇ εἰς τὸ ἀρχαῖον σχέδιον
 τοῦ Ροζαφᾶ, μόνον οἱ τετράγωνοι τοῦ πύργου ἀντικατεστά-
 θησαν ὑπὸ προμαχώνων, ὅτε οἱ Ἐνετοὶ ἐγένοντο κύριοι αὐτοῦ.
 Ἀπὸ τῆς ὑπὸ τῶν Τούρκων καταλήψεως, πίπτει εἰς εἰρήναι
 καὶ οὐδεμία ἐπισκευὴ ἐγένετο ἐν τούτοις τοῦτο εἶναι ἐπικαι-
 ρως ἰδρυμένον, διότι δεσπόζει τοῦ βῆθ τοῦ Βοϊάνα καὶ τῶν
 ὄδων, αἰτῆς ἐκ τῆς θαλάσσης φέρουσιν εἰς τὸ ἐσωτερικόν.
 Ἴνα καταστήσῃ τις αὐτὴν ἀκυριεῦτον, θὰ ἤρκει νὰ ὀχυρωθῇ
 ὁ λόφος Τοροβὸς καὶ τὸ ὄρος Καζίνα, ἧτις δεσπόζει αὐτῆς·
 ἐνταῦθα ὁ τουρκικὸς στρατὸς ἐτοποθέτησε τὰς τηλεβολοστοί.

χίας του, κατὰ τὴν ἀνταρσίαν τοῦ Μουσταφᾶ-Πασσᾶ. Ἐν ἡ
 καταστάσει σήμερον εὐρίσκεται τὸ φρούριον δὲν θὰ ἠδύνατο
 νὰ ἀντιστῇ εἰς σπουδαίαν τινὰ προσβολήν. Ὁ ὄπλισμός αὐ-
 τοῦ συνίσταται εἰς 40 πυροβόλα διαφόρων ὀγκῶν, τῶν πλεί-
 στων εἰς ὄρειχάλκου καὶ ἐν κακῇ καταστάσει, θεμιμένων ἐπὶ
 κιλλιβάντων σεσηπύτων, καταλληλοτέρων διὰ φόβητρον εἰς
 τοὺς κατοίκους ἢ δι' ἀπώθησιν ἐχθροῦ. Ἐχει δύο εἰσόδους·
 ἡ κυρία, ἐφ' ἧς βλέπει τις ἐπὶ τὸν λείοντα τοῦ Ἀγ. Μάρ-
 κου, εὐρίσκεται ἀνατολικῶς· φθάνει δὲ τις ἐκεῖ δι' ὁδοῦ περι-
 κάμπτου, ἧς τὸ λιθόστρωτον εἶνε ὀλισθηρὸν καὶ ἐν κακῇ κα-
 ταστάσει. Ἡ ἄλλη μικρὰ τις ὄρθοθῦρα, νεωστὶ ἀνοίγεισα, καὶ
 συγκοινωνοῦσα μετὰ τοῦ στρατῶνος δι' ἀτραπῶν στενῆς καὶ
 ἐλικώδους. Εἰς τὸ ἐσωτερικὸν εἰσὶν ἄθλιαί τινες οἰκίαι, χρησι-
 μεύουσαι ὡς ἀποθήκαι καὶ στρατῶνες. Ἐν Κονάκ, ἠρειπωμέ-
 νον, κατεχόμενον συνήθως ὑπὸ τοῦ διοικητοῦ, καθολικῆς τῆς
 ἐκκλησίας, μεταβληθεῖσα εἰς τέμενος κατὰ τὴν ὑπὸ τῶν Τούρ-
 κων κατάληψιν τοῦ Σκούταρι, καὶ εἰς ἣν βλέπει τις εἰκόνας
 τινὰς, τέλος, δεξάμεναι τρεφόμεναι ὑπὸ τῶν ὕδατων τῶν
 βροχῶν. Εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ φρουρίου καὶ πρὸς Δ αὐτοῦ,
 βλέπει τις τὰ εἰρήνια ἐκκλησίας τινός, ἀφιερωμένης τῇ Πα-
 ναγίᾳ τῇ Ὁδηγητρίᾳ. ἧς ἡ εἰκὼν εὐρίσκεται ἐν Ῥώμῃ, ὅπου
 ἄγγελοι τὴν μετέφερον, ὡς λέγουσι τὰ χριστιανικὰ χρονικὰ
 τοῦ τόπου, καθ' ἣν στιγμήν μάλιστα οἱ Τούρκοι ἐμελλοῦν νὰ
 κυριεύσῃσιν αὐτήν. Πολλὰ ὑπόγεια, ὧν ἐν ἄγει εἰς Βοϊάνα
 ὑπάρχουσιν εἰς τὸ φρούριον. Γέροντες μ' ἐβεβαίωσαν, ὅτι ἄλ-
 λοτε ἐργαζόμενοι εἰς τὴν ἐπισκευὴν ἐνὸς τῶν τειχῶν, ἀνεῦρον
 τὸ τελευταῖον τοῦτο ὑπόγειον, καὶ ὅτι οὐδενὸς τοιμῶντος
 εἰσελθεῖν, τὸ ἐκλείσῃν ἐκ νέου. Εἶπον ἐπὶ ὅτι πρό τιμῶν ἐτῶν
 ἐργαζόμενοι εἰς τὴν ὑπώρειαν, ἀνεκάλυψαν εἶδος μικροῦ ναοῦ,
 ὑποστηριζομένου ὑπὸ στηλῶν, ἐφ' ὧν ὑπῆρχον ἐπιγραφαί. Μεθ'
 ὄλας τὰς ἀναζητήσεις μου δὲν κατώρθωσα νὰ μοῦ ὑποδείξωσιν
 ἀκριβῶς τὸ σημεῖον, ὅπου ἦσαν τὰ εἰρήνια ταῦτα.

Γέφυραι.—Τὸ Σκούταρι ἔχει δύο γέφυρας· ἡ μία ἐπὶ τοῦ
 Chiri, οὐ μακρὰν τοῦ σημείου, ὅπου τὰ ὕδατά του ῥίπτον-
 ται εἰς τὸν Βοϊάνα, κατεσκευάσθη τῷ 1768 κατὰ διαταγὴν
 καὶ ἀναλώμασι τοῦ Ἀχμέτ πασσᾶ, ἀπογόνου τῶν μπειδῶν
 τοῦ Bouchat, ἵνα καταλίπῃ τοῖς μεταγενεστέροις, ὡς λέγει
 μία ἀραβικὴ ἐπιγραφή, διαρκῆ ἐνθύμησιν τῆς εὐεργετικότη-
 τος αὐτοῦ. Ἦνου δὲ τὴν πόλιν μετὰ τὴν κάμην Βασιαλέκ. Ἡ
 στερεὰ κατασκευὴ τῆς γέφυρας ταύτης καὶ ἡ τόλμη τῶν
 ὑψηλῶν αὐτῆς τόξων, τὸ γιγαντιαῖον αὐτῆς σύνολον, παρου-
 σιάζουσιν ὄψιν ἐπιβάλλουσαν ἐν ὀλίγῃ ἀναλογίᾳ ὡς πρὸς τὴν
 ὠφελιμότητά του. Λυπεῖται τις βλέπων αὐτήν, ὅτι ὁ Ἀχμέτ
 πασσᾶς δὲν ἐσκέφθη νὰ ῥίψῃ αὐτὴν μᾶλλον ἐπὶ τοῦ Βοϊάνα,
 ὅπου ὑπάρχει ζυλίνη τις μόνον γέφυρα, παρασυρομένη σχεδὸν
 κατ' ἔτος κατὰ τὴν αὐξήσιν τῶν βροχῶν καὶ ἣν τρέμων τις
 διέρχεται· τὸσον ἀσθενεῖς καὶ ἐν κακῇ καταστάσει εἶνε αἱ
 καλύπτουσαι αὐτὴν σανίδες.

Τέμενη.—Τὰ τέμενη εἰσὶ πολυάριθμα ἐν Σκούταρι, ὡς

καὶ εἰς πάσας τὰς πόλεις τῆς Τουρκίας· ἐκάστη ὁδὸς ἔχει
 δύο ἢ τρία ἐξ αὐτῶν, ἅτινα πάντοτε δὲν ἔχουσιν τὴν ἀξιοση-
 μείωτον. Ἐν μόνον ἐν τῇ συνοικίᾳ Ταμπάκι, ἐλκύει τὴν προσο-
 χήν. Τοῦτο ἠκοδομήθη ἐσχάτως ὑπὸ τοῦ Ἀχμέτ πασσᾶ, ταύ-
 τοχρόνως τῇ γέφυρᾳ τοῦ Chiri· πολλοὶ θόλοι διαφόρων μεγε-
 θῶν, κεκαλυμμένοι διὰ μολύβδου καὶ ὑποστηριζόμενοι ὑπὸ
 στηλῶν ἐκ γρανίτου, ἔχοντες κιονόκρανα κορινθιακοῦ ῥυθμοῦ,
 εἰσι τὸ κυριώτερον κόσμημα τοῦ τέμενους τούτου.

Σχολαί.—Τὸ Σκούταρι ἔχει πολλὰς τουρκικὰς σχολὰς
 ὀλίγον συγκαζομένας καὶ δύο Μενδρετέ, εἰς ἐν τῶν ὁποίων εἶνε
 βιβλιοθήκη περιέχουσα ἀραβικὰ καὶ τουρκικὰ χειρόγραφα.

Ἐκκλησίαι.—Εἰ καὶ ἀριθμῶν πληθυσμὸν πλέον τῶν 12000
 καθολικῶν καὶ εἶνε ἔδρα ἐπισκόπου, τὸ Σκούταρι δὲν ἔχει ἐκ-
 κλησίαν. Πεδίον τι περικυκλωμένον ὑπὸ αἰμασιῶν ἐξ ἀκαν-
 θῶν εἶνε ἡ μητροπολιτικὴ ἐκκλησία τῆς κυριωτέρας πόλεως
 τῆς ἄνω Ἀλβανίας. Ἐν τῷ μέσῳ, σανίς τις ἐπὶ 4 ποδῶν σχη-
 ματίζει τὸν βωμόν, μόλις ὑπερασπιζόμενον ὑπὸ ἐλαφρᾶς σκε-
 πης ἀπὸ τὰς μετατροπὰς τοῦ καιροῦ. Ἐντεῦθεν ὁ λειτουργὸς
 τῆς θρησκείας τελεῖ τὴν ἁγίαν θυσίαν τῆς λειτουργίας
 καὶ διδάσκει τὸν λόγον τοῦ θεοῦ εἰς τοὺς πιστοὺς, γονυπετεῖς
 ἐπὶ τοῦ ἑδάφους.

Ὅσον τὰ ἱερὰ μυστήρια τῆς ἡμετέρας θρησκείας, οὕτως
 τελούμενα, εἰς τὸ μέσον τῶν δένδρων καὶ ὑπὸ τὸν οὐράνιον
 θόλον, ἔχουσι, κατὰ τὰς ὥραιας ἡμέρας, τί τὸ ἐλκύον ἅμα καὶ
 συγκινούν, τὸσον τὸ θέαμα τοῦτο ἐμπνέει οἶκτον καὶ γεννᾶ λυ-
 πηρὰς σκέψεις, ὅταν βλέπει τις τοὺς δυστυχεῖς τούτους ταῦ
 τοβρήσκους ἡμῶν, περιτυλιγμένους εἰς τοὺς μανδύας αὐτῶν
 γονυπετεῖς ἐν τῇ χιόνι ἢ ἐν τῷ πληῶ, τοὺς ἀνδρας ἀφ' ἐνός
 τὰς γυναῖκας ἀφ' ἑτέρου, ὑποφέροντας ἐπὶ ὥρας ὄλας τὸ ψῆ-
 ρος ἢ τὴν ὕγρασίαν, χωρὶς τις ἐξ αὐτῶν νὰ ἐγκαταλίπῃ τὴν
 θέσιν τοῦ ἢ παύσῃ τὴν δέησίν του· διότι τί σημαίνει δι' Ἀλ-
 βανὸν καθολικὸν ἡ βροχὴ, ὁ ἄνεμος, ἡ χιὼν ἢ αἱ ἀσθένειαι αἱ
 ἐξ αὐτοῦ προκύψουσαι, ὅταν πρόκηται νὰ ἐκπληρώσῃ τὰ
 θρησκευτικὰ του καθήκοντα; Καὶ πράγματι, δὲν παρετηρήθη,
 ὅτι ὀσφμείζοντες ἦσαν αἱ δυσκολίαι, τὴν ἔβ λεπέ τις αὐξά-
 νουσας τὴν θρησκευτικὴν θερμότητα καὶ τὸν ζῆλον τῶν ἐξω-
 τερικῶν τελετῶν;

Ἀπὸ πολλῶν ἡδῆ ἐτῶν, ἔχει σταλῆ τῷ διοικητῇ φριμά-
 νιον τι, ἐπιτάσσον τὴν κατασκευὴν λατινικῆς ἐκκλησίας ἐν
 Σκούταρι· μόλις τῷ 1858 ὁ Ἀδβὶ πασσᾶς συνήνεσε νάνα-
 γνωσθῇ τοῦτο δημοσίᾳ. Ὁ διοικητῆς οὗτος ἠθέλησε μάλιστα
 νὰ καθιερώσῃ τὰ ἐγκαίνια τῆς ἰδρύσεως διὰ τῆς παρουσίας
 του εἰς τὴν ἐκκλησιαστικὴν τελετὴν, ἧτις ἐγένετο ἐπὶ τῷ
 συμβάντι τούτῳ.

Οἱ Ἕλληνας, εἰ καὶ ὀλιγαριθμότεροι τῶν καθολικῶν,
 ἔχουσιν ἡδῆ μικρὰν ἐκκλησίαν πέραν τοῦ Βογιάνα. Ἐχουσιν
 ὡσαύτως διὰ τὰ τέκνα των, σχολὴν διατηρουμένην ὑπὸ σλάβ-
 οῦ καθηγητοῦ, ἐν πληρώσει ἢ κοινότης. Ἐως τῶρα οἱ κα-
 θολικοὶ δὲν ἔσχον ὁμοίον τι ἱδρυμα· ἄλλοτε εἶχον ἐν ἱερατικῶν

σχολεῖον ἐγκαταλειφθὲν τῷ 1848, ὅτε ἡ ἐν Ῥώμῃ ὑποστηρί-
 ζουσα αὐτὸ προπαγάνδα, δὲν ἠδυνήθη νὰ στείλῃ πλέον ἀρ-
 γύριον. Ἀναμένεται τοῦτο ἀπὸ τοῦ Σιβ. Ἰησοῦτας, τοὺς
 κληθέντας ἵνα δημιουργήσῃσιν ἑτέραν, ἧς τὰ κεφάλαια θὰ
 κατέβαλλεν ἡ Αὐστρία, διὰ τε τὰ ἔξοδα τῆς πρώτης ἐγκατα-
 στάσεως καὶ διὰ τὴν διατήρησιν τῶν καθηγητῶν καὶ μαθη-
 τῶν. Ἡ δύναμις αὕτη μέλλει ὡσαύτως νὰ χορηγῇ ἐτήσιως
 ποσὸν 2000 φλωρινίων διὰ λαϊκὴν σχολὴν ἧς οἱ καθηγηταὶ
 δεόν νὰ ὦσιν ὑπήκοοι αὐστριακοί, καὶ ὅπου τὰ παιδιά θὰ λά-
 θωσιν πρώτην τινὰ ἐκπαίδευσιν. Τὰ ἱδρυματα ταῦτα τιθέντα
 τὴν ἐκπαίδευσιν τοῦ κλήρου καὶ τοῦ λαοῦ εἰς τὰς χεῖρας γεί-
 τονος δυνάμεως ἐχούσης συμπίρον καὶ ἐξάνη τὴν ἐν τῇ Ἀλβα-
 νίᾳ ἐπιρροὴν τῆς, θὰ ἦνε, ἐν τῷ μέλλοντι, σοβαρὸς διὰ τὴν
 Τουρκίαν κίνδυνος. Πρόσφορον θὰ ἦτο τὸ φάρμακον τῆς ἀπο-
 στολῆς λαζαριστῶν, ὧν ὁ καθολικὸς πληθυσμὸς θὰ ἐσύχναζε
 μᾶλλον τὰς σχολὰς ἢ τὰς τῶν καθηγητῶν, μεμισθωμένων
 ὑπὸ δυνάμεως, δι' ἣν οὗτος ἔχει ὀλίγην συμπάθειαν. Πολὺ θὰ
 ὠφέλει ἡ ἔδρα ἐν Σκούταρι τῶν Ἀδελφῶν τοῦ Ἐλίου, ἵνα
 διδάσῃσιν ἀγωγὴν εἰς τὰς νέας κόρας, ἧς αὐταὶ καθ' ὄλου στε-
 ροῦνται.

Α. ΠΕΤΡΙΑΝΣ

ΤΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΟΥ ΤΟΦΑ

Ἡ Γαλλία ὁσημέραι ἐπεκτείνει τὰς ἐν Ἀφρικῇ ἀποικίας
 τῆς καὶ ὑπὸ τὴν ἐπίβλεψιν αὐτῆς καὶ ἰσχυρὰν προστασίαν ἀ-
 πολιτιστοὶ χώραι καὶ ἄγριοι λαοὶ διδάσκονται τὸν πολιτισμὸν
 καὶ τὴν πρόδοον. Ἀτρόμητοι ἐξερουνταὶ διατρέχουσι παντα-
 χοῦ τὴν ἀγρίαν χώραν καὶ καθ' ἐκάστην ἐν τῇ Γεωγραφικῇ
 ἑταιρίᾳ τῶν Παρισίων ἀναγγέλλεται ἡ ὑπ' αὐτῶν ἀνακάλυ-
 ψις νέων τόπων ἢ ὁ τραγικὸς αὐτῶν θάνατος. Ὑπὲρ τῆς Ἐπι-
 στήμης, ὑπὲρ τῆς προόδου τοῦ ἀνθρωπίνου γένους ἀγωνιζόμε-
 νοι, θυσιάζουσι καὶ αὐτὴν τὴν ζωὴν των!

Τὸ Βασίλειον τοῦ Τόφα μέχρι χθὲς ἀκόμη ἦτο ἄγνωστος χώ-
 ρα, ἀγρία, ἀπολίτιστος. Σήμερον χάρις τῇ Γαλλίᾳ μετέβαλεν
 ὄψιν καὶ ὁ Εὐρωπαϊκὸς πολιτισμὸς ἐδραιοῦται ἐκεῖ ἀπὸ ἡμέ-
 ραν εἰς ἡμέραν. Τὸ Πόρτο-νόβο εἶνε ἡ πρωτεύουσα, ἐνθα δια-
 μένει ὁ Βασιλεὺς, ἀριθμοῦσα 60,000 κατοίκους. Ἡ χώρα
 αὕτη καίται μετὰ τῆς Δαχομίας, τῆς Ἀδεόκουτα καὶ τῆς
 Ἀγγλικῆς ἀποικίας Λαγγός. Πρὸς βορρᾶν εἶνε εἰσέτι ἀνεξε-
 ρεύνητος, ὑποθέτουσιν ὅμως ἐκεῖ εὐρισκόμενα τὰ ὄρη τοῦ Κόγκ,
 τὰ χωρίζοντα τὴν χώραν τοῦ Σουδᾶν. Ὁ πληθυσμὸς ὅλης τῆς
 Ἐπικρατείας ἀνέρχεται εἰς 450,000 ψυχάς.

Ὁ κ. Ἐδουάρδος Φοά, ὅστις ἐπισκέφη τὰ μέρη ταῦτα
 γράφει: ὅτι ὁ Τόφα ὁ ἄλλοτε αἰμοκρῆς καὶ δεσποτικὸς μο-
 νάρχης τοῦ Πόρτο-Νόβο, ἐγένετο σήμερον, ἕνεκα τῆς μετὰ τῆς

Ευρώπης: επίκοινωνίας, πρῶς καὶ εὐγενής. Ἰσχυρὸς φίλος καὶ θαύμαστὴς τῆς Γαλλίας, εἶνε εὐφύεστατος καὶ ὑπὸ τὴν φαινομενικὴν αὐτοῦ ἀμερικανισίαν, ὑπὸ τὴν ἀγρίαν καὶ κάτηφῃ αὐτοῦ μορφήν διορᾷ τις ἀντίληψιν καὶ ἀγγίχουσαν. Διάδοχος δὲ ναστείας μαύρων βασιλέων λίαν ἰσχυρῶν, ἀλλ' ὑποτελῶν τῇ Δαχομῆ ἀπετίναξε τὸν τυραννικὸν ζυγὸν καὶ ἐγένετο ὁ φανερός ἐγθρός τῶν ἀρχαίων του κυριάρχων καὶ συγγενῶν, διότι ἡ οἰκογένειά του κατὰ γὰρ καὶ ὡς αὐτοὶ ἐκ τῶν πριγκίπων Ἄλλαδᾶ θεμελιωτῶν τοῦ βασιλείου τῆς Δαχομῆς. Οἱ ὑπουργοὶ του, οἱ εἰς τὴν ἐγγώριον διάλεκτον καλούμενοι Iaggys, ὄντες πάντες πριγκίποις ἢ ἀρχηγοί, ἔχουσι θέσιν συμβούλου καὶ ἀνατίθενται αὐτοῖς διάφορα ὑπουργήματα, ὧν ἡ δικαιοδοσία δὲν ὀρίζεται ἀκριβῶς, ὅπως εἰς τὰς πεπολιτισμένους ἡμῶν κυβερνήσεις. Ὁ πρῶτος Iaggy μῆνι πάντοτε πλῆσιον τῆς Α. Μ. τοῦ Βασιλέως ἐκτελῶν χρέη γραμματέως καὶ ἔχων παρ' αὐτῷ ἐμπιστευτικὴν θέσιν. Ὁ δευτέρος εἰς τὰς ἐπισήμους τελετὰς φέρει τὴν ράβδον τοῦ Βασιλέως καὶ οἱ ἄλλοι 10—15 cabécaires καλούμενοι ἀπονέμουσι τὸ δίκαιον, καταγίνονται εἰς τὰ τῶν διορισμῶν καὶ ἐξελέγχουσι τοὺς δημοτικούς φόρους καὶ τὴν γενομένην ἐξαγωγὴν τῶν ἐμπορευμάτων με τοιοῦτον τρόπον, ὃν ἤθελον ζηλεύσει οἱ νομομαθεῖς μας. Τὸ διακριτικὸν σημεῖον τῆς ἐξουσίας τῶν Iaggys εἶνε ἡ κόμμωσις τῆς κεφαλῆς, ἣτις ἔχει τὸ σχῆμα περικεφαλαίας διηρημένη εἰς μικροὺς πλοκάμους κανονικούς, σχηματίζουσα ἀπὸ τοῦ μετώπου μέχρι τοῦ ἀχένου ὀρθὴν γωνίαν. Γραμμὴ δὲ ἐρυθρὰ ἢ λευκὴ, ὅτε μὲν εἰς τὸ δεξιὸν μέρος τοῦ μετώπου, ὅτε δὲ εἰς τὸ ἀριστερὸν εἶναι τὸ σημεῖον τῆς ὑπηρεσίας. Οἱ cabécaires ἀπεναντίας ζυρίζουσι τὴν κεφαλὴν καὶ φοροῦσι λευκὸν πιλίκιον, ὅπως οἱ καθολικοὶ ἱερεῖς.

Αἱ γυναίκες τῶν Iaggys ἔχουσι τὴν κόμην διευθετημένην ὁμοίως. Αἱ δὲ τοῦ Βασιλέως καὶ τῶν cabécaires ζυρίζονται ἄνωθεν τοῦ μετώπου, τῶν ὧτων καὶ τοῦ ἀχένου μέχρις ἐνός δακτύλου περίπου, σχηματίζουσαι γύρωθεν γραμμὴν καλῶς διακρινομένην, ἣτις ἀπωθεῖ τὴν ἐν ἀταξίᾳ συνήθως εὕρισκομένην κόμην.

Ἐνταῦθα ὑπάρχει ἡ πολυγαμία, ἀλλ' ὁ ἀριθμὸς τῶν γυναικῶν ποικίλει ἀναλόγως τῶν χρηματικῶν πόρων τοῦ ἀνδρός. Ὁ Βασιλεὺς ἔχει 100—150 οἱ πριγκίποις 20, οἱ πλοῦστοι 10 κ.τ.λ.

Τὸ ἀνάκτορον τοῦ Τόφα ὑπάρχει ἐν Πόρτω-νόβω ἐπὶ τῆς πλατείας τῆς «Μεγάλης Ἀγορᾶς». Εἶνε ἀπέραντος λευκὴ οἰκία μονόροφος ἔχουσα τρία ἐπὶ τῆς προσόψεως παράθυρα. Πλησίον αὐτῆς εὕρισκονται οἰκῆματα εὐρύχωρα δι' ἀχύρων κεκαλυμμένα, ὅπως ἡ κυρία οἰκοδομή, καὶ μέγισται αὐλαὶ μεστὰ εἰδώλων καὶ θεοτήτων σκεπασμένων διὰ ψάθης. Ἐνταῦθα καθ' ἑκάστην ὑπάρχει πολὺς κόσμος καὶ μεγάλη κίνησις.

Ὅπισθεν τοῦ ἀνακτόρου τούτου πρὸς τὴν λιμνοθάλασσαν, σώζονται σήμερον τὰ εἰρεπία ἐγκαταλελειμμένου οἰκοδομήμα-

τος ἐξ ἐγγωρίου γῆς, σχεδιασθέντος ὑπὸ τοῦ Μισοῦ προκατόχου καὶ ἐγθροῦ τοῦ νῦν ἀρχοντος. Ἀπέναντι τῶν εἰρεπιῶν τῆς οἰκοδομῆς ταύτης, εἰσὶ τοποθετημέναι αἱ εἰδεχθεῖς τὴν ὄψιν κεφαλαὶ τῶν ἐν πολέμῳ φονευθέντων ἐγθρῶν, κλιμακοὶ δῶς ἢ ἐπὶ τασσοῦ ἐκ καλάμων τῶν Ἰνδιῶν στηριζομένου ἐπὶ πέντε ἢ ἐξ πασσαλῶν, ἐφ' ὧν ἀναρριχῶνται φυτὰ καὶ κληματαίδες. Ἡ ἀποτρόπαιος αὕτη συλλογή, ἣν περιγράφει ὁ κ. Φοά, ἐσχάτως ἠύξησε μεγάλως ἕνεκα τῶν ἐπιχειρηθειῶν νέων ἐκστρατειῶν, ἀφ' ὧν νικηταὶ πάλιν ἐξῆλθον οἱ στρατιῶται τοῦ Τόφα.

Αἱ ἀνθρωποθυσίαι ἀπὸ τῆς Γαλλικῆς κατοχῆς ἐξέλιπον. Πρῶτερον κατὰ τὰς ἐορτὰς ἐθυσίαζον ἀνθρώπους, εἰς δάσος τι γιγαντιαίων δένδρων καὶ φοινίκων. Ἰερὰ δάσος καλούμενον, κείμενον 500 μέτρα μακρὰν τῆς πόλεως, ὅπου βλέπει τις ἀκόμη καὶ σήμερον τὰ ὅστα τῶν σραγέντων ἀτυχῶν μαύρων. Ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ Τόφα ἀντὶ τῶν ἀθῶν θυμάτων ἐθυσίαζον τοὺς καταδικαζομένους εἰς θάνατον ἕνεκα ἀμαρτήματος, ὧν ἠλλάσσε μόνον τὸ εἶδος τοῦ θανάτου. Ἄλλ' ἵνα μὴ γείνη γνωστὸν ἐν τῷ ἄλλῳ κόσμῳ, ποίου εἶδους ἀνθρωποπροσεφέροντο ὀλοκαύτωμα εἰς τὸν βωμὸν τῆς θεότητος, συντριβὸν τοῦ δυστυχούς καταδικίου πρῶτερον τὴν σιαγῶνα καὶ ἀπέκοπτον τὴν γλῶσσαν. Τοῦ ἡνογιον εἶτα τὸ σῶμα καὶ μετὰ μυρίους ἄλλους ἀκρωτηριασμούς τοῦ ἀπίστων τὴν καρδίαν, ἣν ἐχρησιμοποιοῦν εἰς ἄλλας τελετὰς. Σήμερον ὅμως πολὺ μετεβλήθησαν τὰ ἤθη ταῦτα καὶ κατὰ τὰς ἐορτὰς θυσίαζον ἀμνοὺς, πρόβατα καὶ ὄρνιθας.

Ἄλλ' ἂν ὁ Βασιλεὺς Τόφα κατήγγησε τὰς ἀνθρωποθυσίας, ἀφῆκεν ὅμως ἐν πληρῇ ἰσχύει τὸν φοβερὸν «περὶ κλεπτῶν» νόμον, ὅστις τὴν κλοπὴν τιμωρεῖ διὰ τοῦ θανάτου. Ἡ αὐστηρότης αὕτη εἶνε πολὺ ἀναγκαῖα διὰ τοὺς μαύρους, οἱ ὅποιοι ἔχουσι ἐμφυτον τὴν κλοπὴν, καὶ ἐξασφαλίζει ἐξ ἄλλου τοὺς ἐν Πόρτῳ νόβῳ Εὐρωπαίους καὶ ἰθαγενεῖς, οἱ ὅποιοι θὰ ἠναγκάζοντο μόνον τῶν νυχθημερῶν νὰ φυλάττωσι τὰ ὑπάρχοντά των μετὰ τὸ ὄπλον εἰς τὰς χεῖρας. Ἄλλ' ἡ ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου μεγάλη αὐστηρότης τοῦ Βασιλέως ἐμποδίζουσα πάντα μαῦρον νὰ ἐπιθυμήσῃ τὴν ξένην περιουσίαν, ἀπεκατέστησε πρὸ πολλῶν ἐτῶν ἐν τῇ πόλει τὴν ἡσυχίαν καὶ ἀσφάλειαν. Πᾶς, ὁ ὡς κλέπτης κατηγορούμενος ἐνώπιον τοῦ θρόνου τῆς δικαιοσύνης τοῦ Τόφα, εἶνε πλέον ἢ βέβαιος, ὅτι ὁ θάνατος τὸν περιμένει καὶ ὅτι θὰ παραδοθῇ αὐτοστιγμῆ εἰς τὰς χεῖρας τοῦ δημίου, ὃν ὀνομάζουσι mingan.

Οἱ κάτοικοι τοῦ Πόρτω-νόβου εἰσὶ φυγόπονοι, ὄκνηροὶ καὶ ψεύσται ὡς οἱ τῆς Δαχομῆς καὶ τῶν πλῆσιον μερῶν. Πρὸς τοῦτοις δειλοὶ καὶ πολὺ εὐφρεῖς, ἰδίως εἰς τὸ ἐμπόριον εἶνε πονηροὶ καὶ ἐπιτήδειοι. Τὸ χρῶμα των εἶνε μελανὸν ὑπέρυθρον καὶ ἡ ἐνδυμασία αὐτῶν ἀποτελεῖται ἐκ τεμαχίου ὑφάσματος ἢ περιζώστρας διὰ τε τοὺς ἀνδρας καὶ διὰ τὰς γυναῖκας.

Τὰς οἰκίας κατασκευάζουσιν ἐξ ἐγγωρίου κεραμικῆς γῆς ὑπερύθρου καὶ ἀργιλώδους ἢ ὁποῖα ζηραινομένη ἀποκτᾶ

μεγίστην στερεότητα ταύτην ὀνομάζουσι βάρ ἐκ τοῦ Πορτογαλλικοῦ barga τὸ ὅποιον σημαίνει γῆ. Ταύτας ἐπιστεγάζουσι μετὰ φύλλα φοινίκων. Ἡ γῆ ἢ προωρισμένη διὰ τὴν οἰκοδομὴν μιᾶς ἢ πολλῶν τοιούτων οἰκιῶν ἐξάγεται ἀπὸ μέρος κείμενον πολὺ πλῆσιον τῆς ἀνεγειρομένης οἰκοδομῆς καὶ τοῦτο ὅπως μὴ κοπιᾶζωσι μεταφέροντες αὐτὴν ἀπὸ μακρῶν. Τοῦθ' ἕνεκα ἡ πόλις βρῖθει ὅπῳ κατὰ τὸ μαλλόν ἢ ἥττον μεγάλων καὶ βαθύων πλήρεις στασιμῶν ὑδάτων, ἐφ' ὧν ἐπιπλεύουσιν ἐπὶ μῆνας ὀλοκλήρους τὰ ἐκεῖ βιπτόμενα θνησιμαῖα. Ἐνεκα τούτου καὶ τοῦ ἀκανονίστου τῶν οἰκιῶν καὶ τῶν ἐλιγμῶν τῶν στενοτάτων ὁδῶν ἡ πόλις καθίσταται πολὺ νοσώδης.

Τὸ Εὐρωπαϊκὸν κοιμητήριον εἶνε πλῆσιον τοῦ Συλλόγου τῶν Ἱεραιοστόλων, τὸ δὲ τῶν ἰθαγενῶν ὑπὸ τὸ ἔδαφος ἐκάστης οἰκίας εἰς βάθος ἐνός περίπου μέτρου, πρᾶγμα τὸ ὅποιον καθιστᾶ τὸν ἀέρα τῶν ὁδῶν μᾶλλον μολυσμένον.

Ὁ χειμὼν ἐνταῦθα εἶνε κατὰ τοὺς μῆνας Μάϊον, Ἰούνιον καὶ Ἰούλιον, τὸ φθινόπωρον κατὰ τοὺς μῆνας Φεβρουάριον, Μάρτιον καὶ Ἀπρίλιον, τὸ θέρος τὸν Νοέμβριον, Δεκέμβριον καὶ Ἰανουάριον καὶ ἡ ἀνοιξὶς κατ' Αὐγουστον, Σεπτέμβριον καὶ Ὀκτώβριον.

Ἡ ἐν Πόρτω-νόβῳ θρησκεία τῶν ἰθαγενῶν εἶνε ἡ εἰδωλολατρεία. Ἄλλὰ μὴ, ἐκ πλάνης, ὑποθέσῃ τις, ὅτι οἱ ἀνθρωποὶ οὗτοι λατρεύουσιν, εἰς τὴν καθ' αὐτὸ σημασίαν τῆς λέξεως, ζύλινα ἀγάλματα. Οὐχί! Ὅλοι πιστεύουσιν, ὅπως καὶ ἡμεῖς, εἰς τὴν ὑπαρξίν τοῦ Ὑπεράτου Ὄντος προφέροντες τὸ ὄνομά του μετὰ σεβασμοῦ καὶ ταπεινοφροσύνης, τὰ δὲ ζύλινα ὁμοίωματα ἔχουσι τὸν αὐτὸν προορισμὸν, ὃν αἱ εἰκόνες τῶν Ἁγίων τῶν Ἐκκλησιῶν ἡμῶν.

Ὁ ἐλαιοφοίνιξ (Elcas Guineensis) εἶνε ὁ μεγαλύτερος πλοῦτος τοῦ Πόρτω-νόβου καὶ ὁ κυριώτερος παράγων τοῦ ἐμπορίου χρησιμῶν ὡς τροφή τῶν κατοίκων καὶ εἰς πλεῖστα ἄλλα εἶδη βιομηχανίας. Ἡ θεία τοῦ δένδρου τούτου ἔχοντος 10—12 μέτρα ὕψος εἶνε θελκτικὴ. Μετὰ πέντε ἢ ἐξ ἑτῆ ἀπὸ τῆς φυτεύσεώς του, ὅτε τὸ ὕψος αὐτοῦ δὲν ὑπερβαίνει τὰ 2 ἢ 3 μέτρα, ἀρχίζει νὰ παράγῃ καρπούς καὶ ἐξακολουθεῖ ἀναπτυσσόμενος μέχρι τοῦ 25 ἔτους. Πᾶσα γῆ εἶνε πρόσφορος εἰς ἀνάπτυξιν αὐτοῦ, εἴτε ἀμμώδης εἶνε αὕτη, εἴτε σκληρὰ ἀργιλώδης εἴτε μαύρη, ἀρκεῖ νὰ ἐπιμεληθῆται τις αὐτὸ ἀποκαθαίρων ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν ἐκ τῶν ἐγκισσευμένων φυτῶν. Ἄλλ' ἵνα ἡ συγκομιδὴ ἀποβῇ ἄφθονος, ἔχει ἀνάγκη πολλῆς βροχῆς, ἡ ὁποία εὐτυχῶς δὲν ἐλλείπει ἀπὸ τὰ μέρη ταῦτα Δις τοῦ ἔτους συλλέγουσι τοὺς καρπούς κατ' Ὀκτώβριον καὶ Νοέμβριον, ὅτε ἡ συγκομιδὴ εἶνε μετρία, καὶ κατὰ Φεβρουάριον, Μάρτιον, Ἀπρίλιον, Μάϊον καὶ Ἰούνιον, ὁπότεν εἶνε ἄφθονος. Εἰς σπᾶδιξ ζυγίζων 10—15 χιλιόγραμμα δύναται νὰ συγκριθῆ πρὸς πέλωριον βότριν σταφυλῆς ἐρυθρὸν κεκαλυμμένον ὑπὸ ἀκανθῶν. Ὁ σπόρος, ἅμα ὠριμάσῃ, ἀποσπᾶται μόνος του καὶ προσλαμβάνει εἰς τὸ κάτω μέρος χρῶμα φαῖον.

Ὁ καρπὸς οὗτος ἔχει μέγεθος χονδρῶ λεπτοκαρίου συγκείμενος ἀπὸ μυελὸν ἰνώδη, λιπαρώτατον, ἐρυθρότατον, πάχους 0,6 μ., ὁ ὁποῖος περικαλύπτει κέλυφος στερεότατον χρησιμεῖον ὡς περίβλημα τοῦ πυρήνος, ὅστις ἀποσπᾶται μόνον, ἂν μείνῃ ἐπὶ πολὺ εἰς τὸν ἥλιον καὶ ζηρανθῇ.

Ἐκ τοῦ μυελῶ, ὃν βράζουσι καὶ ἐκθλίβουσι ἐν τῷ ὕδατι παράγουσι τὸ λεγόμενον φοινίκειον ἔλαιον. Εἰς τὰς ὄχθας τῶν ποταμῶν καὶ λιμνοθαλασσῶν τὸν καρπὸν ἐκθλίβουσιν ἐντός μικρῶν πλοίων, ἐνῶ εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς χώρας κατασκευάζουσι δοχεῖα ἐκ κεραμικῆς γῆς διὰ τὴν ἐργασίαν ταύτην. Τὸ ἔλαιον καὶ τὰ λιπώδη μέρη ἀνέρχονται ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας, ὁ δὲ μυελὸς καὶ τὸ κέλυφος μένουσιν εἰς τὸν πυθμένα. Συλλέγουσι τότε τὸ ἔλαιον καὶ ἀφοῦ πάλιν τὸ ἐψήσωσι παράγουσι ἐξ αὐτοῦ τὸ φοινίκειον ἔλαιον, ὁμοῖον πρὸς τὸν πόλτον τῆς κοκκύνθης ἢ τῆς τομάτας, τὸ ὅποιον κατόπιν πωλοῦσιν. Ἐχει γεῦσιν καὶ ὀσμὴν δυσάρεστον διὰ τοὺς μὴ ὄντας συνειθισμένους εἰς αὐτό. Τοῦτο εἶνε ἡ κυριώτερα τροφή τῶν ἰθαγενῶν καὶ προσέτι μεταχειρίζονται αὐτὸ εἰς τὸν φωτισμὸν των.

Οἱ πυρήνες ζηραινομένοι εἰς τὸν ἥλιον ἐπὶ δύο ἢ τρεῖς μῆνας ἀποφλοιούνται καὶ πωλοῦνται ὡσαύτως. Εἰσὶ σκληροὶ χρώματος μαύρου ἢ φαιοῦ ἔχοντος τὴν γεῦσιν τοῦ συνήθους σάπωνος εἰς τὴν κατασκευὴν τοῦ ὁποῖου χρησιμεύουσιν, ἅμα ὡς θλιβῶσιν. Ἐξ αὐτῶν παράγουσιν ἐν Εὐρώπῃ ἀρίστης ποιότητος ἔλαιον ὃ διαφοροτρόπως χρησιμοποιοῦσιν.

Ἡμέραν τινὰ τὸ Πόρτω-νόβο θὰ γείνη ὠραία Γαλλικὴ ἀποικία. Δυστυχῶς τὸ κλίμα τῆς χώρας ταύτης εἶνε ἀθλιέστατον καὶ εἰς ἄκρον νοσηρὸν διὰ τὸν Εὐρωπαῖον. Ὁ κ. Φοά, ὅστις παρέχει ἡμῖν τὰς ἀνωτέρω σημειώσεις ἐπισκεφθεὶς καὶ μετ' ἐπιμελείας ἐξετάσας τὰ μέρη ταῦτα, καταλήγει εἰς τὸ συμπέρασμα, ὅτι, ἐπὶ τοῦ παρόντος καλὸν εἶνε νὰ μὴ μὴν τις πολὺν καιρὸν εἰς τὸ βασίλειον τοῦ Τόφα, ἂν φροντίξῃ περὶ τῆς ὑγείας του καὶ ἐπιθυμῇ νὰ ἴδῃ τὴν πατρίδα του!

Κ. Δ. ΚΑΠΡΑΟΣ.

Ο ΑΤΥΧΗΣ ΙΕΡΟΚΗΡΥΞ

Ἐφημέριος τῆς μόνης ἐκκλησίας τοῦ μικροῦ χωρίου Γ.... τῆς ἐπαρχίας*** ἦτο ἀπὸ δεκαπενταετίας ὁ παπᾶ Μάρκος. Ὁ ἀγαθὸς οὗτος ἱερεὺς συνείχε κατ' ἔτος, τὴν πρώτην Κυριακὴν τῆς Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς, νὰ ἐκφωνῇ λόγον εἰς τὸ ποίμνιόν του, περιελθόντα αὐτῷ ἐκ κληρονομίας παρὰ τοῦ προκατόχου του καὶ ὅστις ἐτελείωνε δι' ἐπικλήσεως πρὸς τὴν θεῖαν ὀργάνην:

«Εἶθε νὰ πῆσῃ πῦρ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καὶ νὰ κατακάσῃ τοὺς ἀμαρτωλοὺς καὶ τοὺς ἀσεβεῖς!»

Ἐπρεπε νὰ ἐβλέπατε τὴν ἐντύπωσιν, ἣν ἐπέφερον ἡ στερεότυπος αὕτη ἀποστροφή τοῦ ἀγαθοῦ ἱερέως πρὸς τὴν θεῖαν ὀρ-

γὴν ἐπὶ τῶν ἀπλῶν καὶ δεισιδαίμωνων χωρικῶν!... Ἄπαντες ἐφρικίαν καὶ συνεστέλλοντο ἀναλογιζόμενοι τὴν πρὸς στιγμὴν πραγματοποίησιν τῶν λόγων τοῦ πνευματικοῦ ἀρχηγού των.

Ὁ λόγος οὗτος κατ' ἀρχὰς ἐνέβαλλεν εἰς δεινοὺς φόβους τοὺς ἀκροατάς· ἀλλὰ, μικρὸν κατὰ μικρὸν ἐκ τῆς κατ' ἔτος ἐπαναλήψεως τῶν αὐτῶν πραγμάτων καὶ τῆς μὴ πραγματοποίησεως αὐτῶν, πᾶς φόβος διεσκέδασθη· αἱ ἀγαθὰ χωρικά ἀκούουσαι αὐτὸν ἐπαναλαμβάνοντες ἀπὸ δεκαπενταετίας ἤρξαντο δυσπιστοῦσαι πρὸς τὸ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ πῦρ.

Ἡμέραν τινα μάλιστα, καθ' ἣν στιγμὴν ὁ παππᾶ Μάρκος ἤρξατο καταφερόμενος κατὰ τῆς ἀδιαφορίας καὶ τῆς ἀσεθείας τοῦ ποιμνίου του, οἱ τακτικοὶ ἀκροαταὶ του ἀντὶ φρίκης καὶ τρόμου ἐφάνησαν περιφρονητικῶς γελῶντες. Ὁ παππᾶ Μάρκος κατηγανάκτησεν, ἐκίνησε ὡς μανιώδης τὰς χεῖράς του εἰς σημεῖον ἀπειλῆς, ἀλλ' εἰς μάτην! τὰς γυναῖκας ἠδύνατο ἐνόησον νὰ τὰς ἐκπλήξῃ καὶ τὰς παρασύρῃ, ὡς ἀθηνεστεράς καὶ μᾶλλον θεοφοβούμενας, ἀλλὰ τοὺς ἄνδρας! Εἰς τούτων πρὸ πάντων, ὁ ἱστάμενος ἐκεῖ, εἰς τὸ βάθος τῆς ἐκκλησίας, ἦτο ὁ κατεριωνεύμενος τοῦ λόγου τοῦ παππᾶ Μάρκου, ὁ κύρ Πλούταρχος...

«ὦ! αὐτὸς ὁ κατηραμένος κύρ Πλούταρχος!

Εἶμαι βέβαιος, ὅτι μετέβαινε εἰς τὴν ἐκκλησίαν μόνον, ὅπως εἰρωνεύθῃ τὸν ἀγαθὸν ἱερέα. Οἱ ὀφθαλμοί, τὰ χεῖλη, ἡ αἰχμηρὰ σιαγῶν, τὸ σύνολον ἐν γίνεσι τῆς φυσιογνωμίας του ἐνεῖχέ τι τὸ διαβολικόν...

Ὁ δυστυχὴς παππᾶ Μάρκος ἐσκέφθη ὅτι ἔπρεπε νὰ κατισχύσῃ τῆς εἰρωνείας τοῦ ἐκφυγόντος τῆς λογικῆς ποιήσεως προβάτου του. Ἡ ἰδέα ὅτι δλόκληρον τὸ ποιμνίον του, ὡς ἐκ τῆς ἰδίας ἀπιστίας καὶ τῆς ἀνικανότητος τοῦ ποιμενάρχου του θὰ κατεδικάζετο εἰς τὸ αἰώνιον πῦρ τῆς κολάσεως, τὸν ἐβασάνιζε νυθημερόν. Ἀπεφάσισε λοιπὸν νὰ πραγματοποιήσῃ θαυμά τι τὸσον μέγα καὶ ἐκπληκτικόν, ὥστε πάντες, γυναῖκες, ἄνδρες, παιδιά καὶ αὐτὸς ἑὶς ὁ βολταιρίζων κύρ Πλούταρχος νὰ πιστεύσωσιν ἀκραδάντως εἰς τὸ ἐκπαιλούμενον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ πῦρ.

Ἐθεσεν εἰς ἔργον τὴν ἀπόφασίν του καὶ ἐπὶ ὅκτῳ δλοκλήρους νύκτας δὲν ἐκοιμήθη. Ἀνεφύλλιζε τὰ ἔργα τοῦ ἀγίου Χρυσοστόμου, τοῦ ἀγίου Βασιλίου καὶ λοιπῶν πατέρων τῆς Ἐκκλησίας, ὅπως ἀνεύρη ἐν αὐτοῖς θαυμά τι οὐχὶ δυσκατόρθωτον, δυνάμενον ὅμως νὰ καταπλήξῃ τὰ λογικὰ πρόβατά του.

Ἡ ἡμέρα τῆς τελέσεως τοῦ θαύματος θὰ ἦτο δι' αὐτὸν περιφανὴς θρίαμβος. Ὅποια θεῖα ἐπισφράγις τῶν ἀπειλῶν του ἢ ἐν μέσῳ τοῦ λόγου του πτώσει τοῦ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ πυρός!

Τίλος, μετὰ τὸσας ἀγρυπνίας, ἐρέυνας καὶ ἀναζητήσεις καὶ τοὺς ποικίλους συνδυασμούς, οὐδ' ἀνεύκα ἐν τῇ κεφαλῇ του πρὸς μεγίστην τῶν ἐνοριτῶν του ἐκπληξίν, ἰδοὺ τί ἀπεφάσισε νὰ πράξῃ.

Καθ' ἣν στιγμὴν θ' ἀπέτεινε πρὸς τὸ οὐράνιον πῦρ τὴν φρικώδη ἀποστροφήν του, καὶ τότε θὰ ἐκενοῦτο οὐρανὸθεν ἐν τῷ μέσῳ τῆς ἐκκλησίας πύραυλον πλήρες ἀνημμένων ἀνθρώπων.

Προκαλίσας ἐπὶ τούτῳ τὸν ἀναγνώστην τῆς ἐκκλησίας, ὅστις ἦτο συγχρόνως καὶ ἀνεψιός του, τῷ εἶπε.

— Ἐέρεις, Μιχάλη, πῶς αἴσιο εἶναι ἡ πρώτη Κυριακὴ τῆς Σαρακοστής, ἡμέρα ποῦ βγάζω τὸ μεγάλο μου λόγο. Σὰ μὲ ἴδης ν' ἀνέβω στὸν ἄμβωνα, θὰ πᾶς στὴ θεῖά σου νὰ τῆς ζητήσῃς τὸ μαγγάλι μὲ τ' ἀναμμένα κάρβουνα ποῦ τῆς ἔχω παραγγεῖλῃ· θὰ πᾶς ἔπειτα στὴ στέγη τῆς ἐκκλησίας ν' ἀνοίξῃς τὸ φεγγίτη καὶ ν' ἀκούσῃς τί λέγω· σὰν μ' ἀκούσῃς νὰ πῶ «Εἶθε νὰ πέσῃ πῦρ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καὶ νὰ κατακαύσῃ τοὺς ἀμαρτωλοὺς καὶ τοὺς ἀσεβεῖς!», ἐσὺ νὰ χύσῃς ἀμέσως τὰ κάρβουνα μὲς στὴν ἐκκλησίαν... Νὰ προσέξῃς ὅμως νὰ μὴ κάψῃς ἐμένα, ἀκούς;

— Καλὰ, θεῖέ μου, ἀπήντησεν ὁ Μιχάλης.

Ἐν τούτοις, διεδόθη ἀπὸ τὸ χωρίον ὅτι ὁ παππᾶ Μάρκος θὰ ἐξεφώνει νέον λόγον. Ἡ εἰδήσις αὕτη τότε ἀπίθανος ἐφάνη, ὥστε πάντες οἱ κάτοικοι τοῦ χωρίου συνέρρουσαν εἰς τὴν ἐκκλησίαν, ὅπως βεβαιωθῶσι περὶ τούτου.

Ὁ κύρ Πλούταρχος, ὅστις ἦτο ὀλίγον βαρύντος, ἔστη σχεδὸν ὑπὸ τὸν ἄμβωνα. Ὁ δυστυχής! Ἐβλὸν τοῦλάχιστον εὐρίσκει τὸς νὰ τὸν προειδοποιήσῃ ὅτι οὕτως ἢ ἄλλως θὰ ἔπιπτε κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην τὸ πῦρ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ!

Μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ Ἀποστόλου καὶ τοῦ Εὐαγγελίου, ὁ παππᾶ Μάρκος ἀνελθὼν ἐπὶ τοῦ ἄμβωνος, προσέβλεψε τὸν παμπληθὲς ποιμνίον του μὲ βλέμμα, ὅπερ ἐσήμαινε:

— Τώρα σὲ ἴγιο θὰ ἴδῃτε!... Ἐσὺ δὲ ἀναθεματισμένε κύρ Πλούταρχε γιὰ πολὺν καιρὸ θὰ ζῆνῃς τὸ κεφάλισόν σου.

Ὁ Μιχάλης παραλαβὼν τὰ πρὸς τέλει τοῦ θαύματος ἀναγκαιοῦντα ἀνῆλθεν ἐπὶ τῆς στέγης τῆς ἐκκλησίας.

Τὸ πρόσωπον τοῦ ἀγαθοῦ ἱερέως ἀπήστραπτεν ἐκ χαρᾶς. Μετὰ ποίας περιεργείας ἀνέμενον οἱ ἄπιστοι ἀκροαταὶ του ν' ἀνοίξῃ τὸ στόμα του! Τὰ βλέμματα πάντων ἐστράφησαν πρὸς αὐτόν. Ὁ κύρ Πλούταρχος ἔθηκε τὴν χεῖρα ὀπισθεν τοῦ ὤτιου του ὅπως ἀκούσῃ καλλίτερον.

Ὁ Μιχάλης εἶχεν ἤδη ἀνοίξῃ τὴν φωταγωγὸν ὅπῃ τῆς στέγης τῆς ἐκκλησίας.

Ὁ παππᾶ Μάρκος ἤρξατο τοῦ λόγου του Ἄλλὰ, πρὸς μεγίστην τοῦ κοινοῦ ἐκπληξίν, τὸ κείμενον τοῦ λόγου ἦτο τὸ ἀπὸ πολλῶν δεκαετηρίδων τακτικῶς καὶ δημομόρφως ἐπαναλαμβάνόμενον. Ὁ κύρ Πλούταρχος δὲν ἐγέλα πλέον, ἀλλὰ κατηρᾶτο τοῦ παρακινήσαντας αὐτὸν νὰ μεταβῇ εἰς τὴν ἐκκλησίαν, ἵνα ἀκούσῃ καὶ πάλιν τ' ἀπὸ παιδῶν γνωστὰ ἀναμασθήματα τοῦ παππᾶ Μάρκου.

— Ἐννοιά σου, σὺ, ἐσκέπτετο καθ' ἑαυτὸν ὁ ἀγαθὸς ἱερεὺς προσβλέπων τὸ ἀποσκίρτησεν τῆς λογικῆς ποιήσεως πρὸς αὐτόν του, τώρα θὰ σοῦ δείξω γῶ!...

Τὸ ἀληθὲς εἶνε, ὅτι ἡ ἀπρόοπτος πτώσις τοῦ οὐρανοῦ πυρός ἐμελλε νὰ παραγάγῃ μεγίστην ἐκπληξίν. Ὅπως ταχύτερον φθάσῃ εἰς τὸ τέλος τοῦ λόγου του ἐσυντόμεισε πολὺ τὰ ἐν τῷ μεταξύ. Τὴν ἀπόλυτον καὶ μονοῦ νεκρικὴν σιγὴν τῶν ἐκκλησιαζομένων διέκοπτεν ἔστιν ὅτι ὁ κρότος τῆς πυρολαβίδος καὶ αἱ ὑπόκωφοι βλασφημίαι τοῦ Μιχάλη προετοιμάζοντος ἐπὶ τῆς στέγης τῆς ἐκκλησίας τὴν πτώσιν τοῦ οὐρανοῦ πυρός.

Ὁ παππᾶ Μάρκος ἐπλησίαζεν εἰς τὸ τέλος τοῦ λόγου του. Αἱ λέξεις, ἐκ τῆς ὑπερβολικῆς του σπουδῆς, δὲν ἐξήρχοντο εὐκρινεῖς τῶν χειλέων του. Τὸ φελόνιον του ἀνετινάσσετο παραδόξως ἐκ τῶν ἐνδεικτικῶν καὶ ῥητορικῶν χειρονομιῶν του. Ἐλάλει μετ' ἀναγκαστικῆς ἀποσιγήσεως καὶ ἀπεσκληρυμένων, ὅστινες μετ' ἀδιαφορίας ἤκροοντο τοῦ θείου λόγου.

— Ναί!... ἀνέκραζεν οἱ ἀμαρτωλοὶ εἶνε μουσαροὶ καὶ ἄξιοι τῆς αἰωνίας καταδίκης... Εἶθε νὰ πέσῃ πῦρ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καὶ νὰ κατακαύσῃ τοὺς ἀμαρτωλοὺς καὶ τοὺς ἀσεβεῖς!...

— Θεεῖ!... θεεῖ!... ἐφώνησεν ὁ Μιχάλης ἐκ τῆς φωταγωγῆς ὅπῃ τῆς στέγης τῆς ἐκκλησίας, στάσου λιγάκι, μὴν τὸ πῆς ἀκόμη, γιατί ἔσθυσαν τὰ κάρβουνα!...

Ἐάν ποτε ἐπὶ σκεφθῆτε τὸ μικρὸν χωρίον... δὲν θὰ εὕρητε πλέον ἐκεῖ ὡς ἐφημέριον τὸν ἀγαθὸν παππᾶ Μάρκον. Ὁ δυστυχὴς ἀπέθανεν ἐκ θλίψεως μὴ δυνηθείς νὰ κατακαύσῃ τὰ λογικὰ του πρόβατα διὰ τοῦ οὐρανοῦ πυρός, θὰ συναντήσητε ὅμως τὸν κύρ Πλούταρχον, ὅστις ἐνθυμείται τὴν φράσιν τοῦ ἀναγνώστου Μιχάλη ἀναφωνήσαντος ἐν τῇ κρίσει ἐκείνῃ στιγμῇ.

«— Θεεῖ... θεεῖ!... στάσου λιγάκι, μὴν τὸ πῆς ἀκόμη, γιατί ἔσθυσαν τὰ κάρβουνα!...»

N. Θ. ΑΝΔΡΕΑΔΗΣ

ΕΝ ΔΡΑΜΑ ΕΝ ΒΕΡΟΛΙΝΩ

ἱστορικὸν Γερμανικὸν ἐπεισόδιον

Ἡ ἐπιθεώρησις τῶν στρατιωτικῶν σωμάτων ἐν τῷ παδίῳ τῶν ἀσκήσεων ἐν Ποτσδὰμ εἶχε τελειώσει καὶ τὸ γιγαντιαῖον σύνταγμα «Βασιλεὺς Φρειδερίκος Γουλιέλμος ὁ Α'» ἀπῆρχετο ὑπὸ τὸν ἀδιάκοπον ἀρμονικὸν ἦχον τῶν συρίγγων καὶ τυμπάνων τὴν ὁδὸν τῶν ἱερέων τραπέν. Τὸ ἄπειρον ἐκείνο πλήθος κατὰ διμοιρίας βαδίζον ἐκλόνηε τὸ ἔδαφος ὑπὸ τὸ βῆμά του καὶ ὡς ὑπόκωφος βροντῆ ἤκούετο αὐτὸ ἐν ταῖς ἀτραποις τοῦ συντάγματος ἐπὶ λιθοστρώτου βαδίζοντος.

Ἄμα καὶ ἡ τελευταία διμοιρία εἰσῆλθεν εἰς τὴν καμπὴν τῆς ὁδοῦ, ἐφάνη ἐκ τοῦ ἑτέρου ἄκρου αὐτῆς ἐρχομένη ὁμάς ἰππέων. Ἦσαν ἀξιωματικοὶ τοῦ βασιλικῆς στρατοῦ καὶ συν-

ώδευον τὸν προῖπιόντα Φρειδερίκον Γουλιέλμον τὸν Α'. Ὁ βασιλεὺς ἦν λίαν εὐθυμῶς. Ἡ ἐπιθεώρησις τῶν ταγμάτων ἠεὶ χαρίστησεν αὐτὸν σπουδαίως. Ὡς ἂν αἱ χιλιάδες ἐκείναι εἰς μόδος ἀνὴρ ἦσαν ἐξετέλεσαν ἀπαισίτως τὰς πολυπλόκους καὶ δυσχερεῖς ἀσκήσεις των. Καὶ πρῶτον μὲν ἐν στερεῷ βῆματι μέχρι τοῦ βασιλέως βαδίσαντα τὰ συντάγματα, ἐτραπήσαν εἰτα δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ καὶ ἐσχημάτισαν τετράγωνον, εἰτα δὲ εἰς μέτωπον ἀποκατασταθέντα ἐβάδισαν οὕτω δι' ὅλης τῆς πλατείας χωρὶς οὐδεὶς ἀνὴρ νὰ ἐξέλιθῃ οὐδὲ κατὰ κεραιάν τῆς γραμμῆς, καὶ φθάσαντα εἰς τὸ ἄκρον αὐτῆς ἐτραπήσαν εἰς γυμνάσια πυρός, προκαλίσαντα τὰς ζητωκραυγὰς τοῦ θεομένου πλήθους.

Τὰ πάντα, ὡς ἐρέθη, ἐξετελέσθησαν κάλλιστα. Ὁ βασιλεὺς, οὐδ' ἡ καρδία ἐγένετο ἀνωτέρα ἑαυτῆς θεωμένου στρατιωτικῆς ἀσκήσεως, ἐξέφρασε τὴν πλήρη εὐαρέσειάν του. Τοσοῦτον εὐτυχὴς καὶ ἠεὶ χαριστήμενος ἦν, ὥστε οἱ ἀκόλουθοί του ἔλεγον «ὅτι κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην τὰ πάντα ἠδύνατό τις νὰ ζητήσῃ καὶ λάβῃ παρ' αὐτοῦ».

Ὅτε ἡ ὁμάς ἐφθασε παρὰ τὴν ἀνατολικὴν πλευρὰν τῶν ἀνακτόρων, ὁ βασιλεὺς ἀνεχάτισε τὸν ἵππον του. Οἱ ἰπποκόμοι ἐσπευσαν πρὸς αὐτόν. Ὁ ἀρχιιπποκόμος ἐκράτησε τὸν ἵππον, καὶ ὁ μονάρχης ἀφιππεύσας εἶπε πλήρως χάριτος πρὸς τοὺς ἀξιωματικούς, «Λοιπὸν, Messieurs, σήμερον εἶχμεν μίαν λαμπρὰν ἡμέραν, bon jour, ὡς λέγουσι οἱ Γάλλοι. Ἄν πάντες ὑμεῖς εἴχητε τὴν αὐτὴν ὄρεξιν, ἢν καὶ ἐγὼ, τὰ τρόφιμα δὲν θὰ καλοπεράσωσιν. Θὰ φάγωμεν εἰς τὰς 2... μέχρι τότε, χαίρετε».

Ἀνῆλθε τὴν κλίμακα καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸ δωμάτιόν του. Ὁ στρατηγὸς Δερσάου ἠκολούθει. Ὁ βασιλεὺς ἀπέθεσε τὸ ζῆφος του καὶ ἤνοιξε τὸ ἐσωκάρδιόν του· τούτο δὲ ἐπραττεν ὁ βασιλεὺς μόνον ὅταν ἡ ἐθιμοταξία τῆς ὑπηρεσίας δὲν τὸ ἀπηγόρευεν.

— «Μεγαλειότητε», ἤρξατο λέγων ὁ στρατηγὸς, «ἐρχομαι ὅπως ὑποβάλω τῇ ὑμετέρῃ Μεγαλειότητι τὰ ἐκ Βερολίνου κομισθέντα ἔγγραφα».

— Ὁ βασιλεὺς προσέβλεψεν ἀμέσως ἐπὶ τῆς ἐν τῷ μέσῳ τοῦ δωματίου τραπέζης καὶ εἶδε σωρείαν ἐγγράφων καὶ ἐπιστολῶν ποικίλων. Ἦσαν ἰδιωτικαὶ ὑποθέσεις. Ταχέως διήλθεν ὁ βασιλεὺς μέρος τῶν ἐπιστολῶν αὐτῶν καὶ ἀποτεινόμενος πρὸς τὸν στρατηγὸν εἶπε:

— «Δύνασθε ν' ἀναβάλῃτε πρὸς τὸ παρὸν τὰς στρατιωτικὰς ἀναφοράς σας. Ἐνησυχολήθημεν σήμερον ἱκανῶς μετὰ τῶν στρατιωτικῶν. Ἐν τούτοις ἐπειδὴ εἶνε ἀνάγκη καὶ αὐτὰς ν' ἀκούσω ἔλθετε μετὰ τὸ γεῦμα».

Ὁ στρατηγὸς προσέκλινεν, ἐχαίρειται στρατιωτικῶς καὶ ἐξῆλθε.

— «Δότε μοι ποτήριον ζύθου», εἶπεν, ὁ βασιλεὺς καθεσθὴς εἰς ἀνάκλιτρόν τι καὶ πρὸς τὸν εἰς τὸ βάθος τοῦ δωματίου ἀναμένοντα θαλαμηπόλον Ἐβερσμάν ἀποτεινόμενος.

Ὁ θαλαμηπόλος ἔσπευσε νὰ φέρῃ τὸ προσταχθέν, ὃ δὲ μονάρχης ἤνοιξε νέας τινὰς ἐπιστολάς. Ἀνεγίνωσκεν αὐτὰς ταχέως καὶ διὰ τοῦ λίαν διορατικοῦ βλέμματός του κρίνων αὐτὰς ἔτασε τὰς μὲν σπουδαίας δεξιὰ, τὰς δὲ ἰπουσιώδεις ἀριστερὰ Αὐτοῦ, τέλος δὲ ἔλαβε φάκελλον ἐπίσημον δικαστικῆ σφραγίδι σσημασμένον.

— «Τί νὰ εἶναι τοῦτο;» ὑπετονθόρῃσε «Σφραγίς τοῦ δικαστηρίου τοῦ Βερολίνου. Ὅσακις βλέπω τὴν ἄρκτον¹, ἐκτακτὸν τι συμβαίνει ἐν ἐμοί. Ἀπὸ τοὺς Βερολινέζους μόνον ἀφορμὴν ἀγανακτήσεως δύναται τις νὰ περιμένῃ.

Ἐθραυσε τὴν σφραγίδα, ἤνοιξε τὰ ἔγγραφα καὶ ἤρξατο ἀναγινώσκων αὐτὰ. Τὸ περιεχόμενον αὐτῶν προσείλκυσε εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς τὴν προσοχὴν Του, συνέσκα τὰς ὀφρῦς, ὡς ἂν ἐζήτηι ἀκριβῶς καὶ ἐπισταμένως νὰ παρακολουθήσῃ τὴν σειρὰν τῆς ἐκθέσεως.

Ὁ θαλαμηπόλος εἰσῆλθε καὶ προσελθὼν ἄκρῳ ποδὶ κατέθηκεν ἐπὶ τῆς τραπέζης ὠραῖον κύπελλον πλήρες δροσεροῦ ἀφρώδους ζύθου καὶ ὀπισθοχωρήσας ἀνέλαθεν αὐτὴν τὴν παρὰ τὴν θύραν θέσιν του, ἐνθα μάλιστα προσεπάθει νὰ κρύψῃ τὴν περιέργειάν του διὰ τὴν μετ' ἐνδιαφέροντος ἀνάγνωσιν τοῦ μονάρχου. Ὁ βασιλεὺς ἐξηκολούθησεν ἀναγινώσκων τὴν μακρὰν ἔκθεσιν, ἧς μία περικοπή ἔλεγε:

«Ἐπειδὴ ὑπὸ σημερινὴν ἡμερομηνίαν οἱ πιστωταὶ τοῦ κ. κόμητος φὸν Πόσσε, πληρεξουσίου ὑπουργοῦ τῆς Α. Μ. τοῦ βασιλέως τῆς Σουηδίας παρὰ τῆς Αὐλῆς τῆς Α. Μ. τοῦ βασιλέως τῆς Πρωσίας ἀνεφέρθησαν ὡς τοιοῦτοι καὶ παρουσιάσαν εἰς τὸ δικαστήριον τοὺς λογαριασμοὺς καὶ τὰ λοιπὰ σχετικὰ αὐτῶν ἔγγραφα, προσέτι δὲ οἱ πραγματογνώσται καὶ τὰ πράγματα εἰδότες ἐνόρκως τὴν ἀλήθειαν τῶν ἀνωτέρω αἰτήσεων κατέθεσαν: Διὰ ταῦτα—Διὰ προβουλεύματος ἐκοινοποιήθη τῷ κόμητι, ὅτι οὗτος θεωρεῖται κρατητέος ἐπὶ χρεῖς μέχρι νεωτέρας ἀποφάσεως. Τὸ δικαστήριον ἀπορρίψαν τὰς ἀντιπροτάσεις τοῦ κόμητος, καταδικάζει αὐτὸν εἰς φυλάκισιν μέχρις ἀποτίσεως τῶν χρεῶν του, ὅσα ἔχει ἐν Βερολίῳ, ἐξ ἧς δύναται ν' ἀπαλλαγῇ μόνον τῇ ἐγγυήσει δύο ἀξιοχρεῶν ἐγγυητῶν».

Τῇ ἀποφάσει ταύτῃ ἐπισυνημμένος ἦν ἀναλυτικὸς πίναξ ὄλων τῶν τοῦ κόμητος χρεῶν, ὡς καὶ τὰ πρακτικὰ τῶν συζητήσεων τοῦ δικαστηρίου.

Ὁ βασιλεὺς ἐπὶ τροχάδην ἀναγνώσας καὶ τὰ ἐπισυνημμένα ταῦτα, ἔρριψεν αὐτὰ μετ' ὀργῆς ἐπὶ τῆς τραπέζης καὶ ἠγέρθη τῆς θέσεώς του.

— «Τὸ ἐσκέφθην» ἀνέκραξε «δὲν δύναται τις νὰ διέλθῃ στιγμὰς τινὰς εὐχαριστοῦς καὶ ἰδοὺ ἐπέρχεται εἰς ἀντιστάθμισιν δυσάρεστον τι. Ἄνθρωποι! ἄνθρωποι! πῶς σὰς φέρουσιν εἰς τὸν ὄλεθρον οἱ πιστωταὶ καὶ μεσῖται!... Αἱ! τί κάμνεις

(1) Αἱ σφραγίδες τῶν ἄρκτων τοῦ Βερολίνου φέρουσιν ὡς σύμβολον τῆς πόλεως τὴν ἄρκτον.

σὺ αὐτοῦ; ἐπεφώνησεν αἰφνης πρὸς τὸν Ἐβερσμαν ἀποτεινόμενος.—Κατασκοπεύεις λοιπὸν τὸν βασιλέα σου;

Ὁ κατάπληκτος γενόμενος θαλαμηπόλος ἐτόλμησε νὰ εἴπῃ— «Ἀνέμενον τὰς διαταγὰς τῆς Ὑμετέρας Μεγαλειότητος».

— Τὰς ὁποίας ὁμως ἠδύνασο νὰ ἀναμείνης καὶ ἐξω τοῦ θαλάμου, διέκοψεν ὁ βασιλεὺς. . . Σιωπή! Οὐτε λέξιν! ἄλλως σὲ ἀρπάξω ἀπ' αὐτὰ τὰ μεγάλα σου αὐτὰ καὶ σὲ πετῶ ἔξω.

Ὁ θαλαμηπόλος ἦτο συνειθισμένος μὲ τοιαύτας ἐκρήξεις ὀργῆς τοῦ μονάρχου του εὐκόλως παρερχομένης· ἰγουνπέτησεν ἐν τούτοις πρὸ αὐτοῦ λέγων—

— Οὐδὲν ἀπολύτως τολμῶ νὰ ἀντιπῶ, Μεγαλειότατε· ἠδύναμην ὁμως μὲ τὴν ἄδειαν τῆς Ὑμετέρας Μεγαλειότητος νὰ διηγηθῶ Αὐτῇ ἱστορίαν τινὰ γνωστοτάτην ἐν Βερολίῳ περὶ τῶν χρεῶν τοῦ κόμητος Πόσσε· οἱ γνωρίζοντες αὐτὴν καὶ τὴν ἐλαχίστην κρίσιν ἔχοντες ὑπέθετον πάντοτε ὅτι τὸ πρᾶγμα ταχέως ἤθελε προξενήσῃ τοιοῦτον πάταγον.

— Οὐφ! σιώπα! Ἐγέρθητι.

Ὁ Ἐβερσμαν εἰσιώπησε καὶ ἠγέρθη· ἐγνώριζε κάλλιστα τὴν περιέργειαν τοῦ βασιλέως· ἦτο βέβαιος ὅτι ὁ βασιλεὺς ἤθελε ταχέως διατάξει αὐτὸν νὰ καλήσῃ καὶ δὲν ἠπατήθη.

— Ἐλα! λέγε τί γνωρίζεις—προσέθηκε μετὰ τινὰ παῦσιν ὁ βασιλεὺς—ὁσάκις πρόκειται περὶ σπουδαίου τινος μείνης ὡς ἰχθὺς ἄφρονος, εἰς τέτιγα μεταβαλλόμενος ὅταν φλυαροῦς ἱστορίας ἔχῃς νὰ ἐπαναλάβῃς.

— Εἶνε ἀληθές, Μεγαλειότατε, ὅτι εἶμαι ἐπιφυλακτικὸς ἐπὶ τῶν σπουδαίων. Ἡμεῖς οἱ ταπεινοὶ Σας θεράποντες μόνον λήρους τολμῶμεν νὰ λέγωμεν καὶ μόνον ὅταν ἡ Ὑμετέρα Μεγαλειότης διατάσῃ. . . .

— Τέλος πάντων διατάσσω νὰ ἡμιλήσῃς. . . Ὅτι ὁ Πόσσε ἔχει χρεῖς, τὸ γνωρίζω, ἀλλὰ τί λέγουσι περὶ αὐτοῦ ἐν Βερολίῳ; τοῦτο ζητῶ νὰ μάθω.

— Ἀχ! Μεγαλειότατε. Ὁ κόμης οὐδένα ἐπλήρωσεν οὔτε τὸν ἀρτοπώλην, οὔτε τὸν κρεωπώλην, οὔτε ἄλλον τινὰ τῶν καταστηματάρχων, παρ' ὧν προῦμηθεύετο τὰ ἀναγκαῖα οὐκ αὐτῷ. Ἄν δὲ πάντες οὗτοι ἀπαιτήσωσι τὰ ὀφειλόμενα ὁ κ. Πόσσε ἀποκτᾷ σταθερὰν διαμονὴν ἐν τῇ φυλακῇ.

— Εἶνε νὰ παραφρονήσῃ τις! προσέθηκεν ὁ βασιλεὺς, ὅστις ἦτο ἄριστος οἰκονόμος καὶ εἰς ἄκρον εὐσυνείδητος. Αἰσθάνομαι δεινὴν θλίψιν ἐπὶ τούτῳ.

— Ἡ Ὑμετέρα Μεγαλειότης θὰ αἰσθανθῇ ἔτι μείζονα εἶν. . . .

— Πῶς; . . Διατί; διέκοψεν ὁ βασιλεὺς, ἐπὶ μᾶλλον ὀργιζόμενος.

— Διότι. . . Μεγαλειότατε. . . ἀλλὰ σύγγνωτέ μοι. . . ἐτραύλισεν ὁ Ἐβερσμαν.

(ἀκολουθεῖ)

ΟΡΕΣΤΗΣ

ΙΣΤΟΡΙΚΑΙ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΙ

Κύριε συντάκτα τοῦ «Ἄστει».

Ἀποκρινόμενος εἰς τὸ ἐν τῷ «Ἄστει» ἐρώτημα σημειῶ ὅτι ἐν τῇ τῆς 24 Μαρτίου 1889 συνεδρίᾳ τῆς Ἀθήνησιν Ἐπιστημονικῆς Ἑταιρίας ἐποιήσαμην λόγον περὶ τῆς ὑπὸ τοῦ Παλαιῶν Πατρῶν Γερμανοῦ ὑψώσεως τῆς σημαίας τῆς ἐπαναστάσεως. Ἡ περὶ τοῦ ζητήματος τούτου πραγματεία ἐλπίζω νὰ δημοσιευθῇ προσεχῶς, ἧς τὸ πόρισμα εἶνε τόδε: Ὁ Παλαιῶν Πατρῶν Γερμανὸς δὲν ἠδύνατο τῇ 25 Μαρτίου 1821 νὰ ὑψώσῃ τὴν σημαίαν τῆς ἐπαναστάσεως ἐν τῇ μονῇ τῆς Ἁγίας Λαύρας, διότι προσκληθεὶς ἐκ τῶν Νεζερῶν διέτριβεν ἐν Πάτραις (ἐν αἷς ἡ ἐπανάστασις ἤρξατο τῇ 21 Μαρτίου 1821 ἡμέρᾳ Δευτέρᾳ) ἀπὸ τῆς 23 ἢ τὸ βραδύτερον 24 Μαρτίου μέχρι τῆς 3 Ἀπριλίου ἡμέρας τῶν Βαλίων, ὅτε εἰσβαλόντος τοῦ Ἰουσοῦφ ἠναγκάσθη μετὰ τοῦ Ἀνδρέου Ζαχῆμη νὰ ἐπανεέλθῃ πάλιν εἰς Νεζερά.

Ἐν Πάτραις λοιπὸν ὕψωσε τὴν σημαίαν, διένειμεν ἄλλας σημαίας πρὸς ἐπαρχίας τῆς Πελοποννήσου ἢ τοῦλάχιστον ἀρχηγούς τινὰς αὐτῆς, ἐξέδωκε τὰς πρὸς τοὺς ἐν Πάτραις προξένους τῶν Εὐρωπαϊκῶν δυνάμεων προκηρύξεις, ἐπέμψεν ἐπιστολάς πρὸς τὸν Πετρόμπετην, τοὺς Δηλιγιανναίους καὶ ἄλλους καί, ἐν κεφαλαίῳ εἰπέιν, ἔδωκε τὸ σύνθημα τοῦ μεγάλου ἀγῶνος.

Δύο δὲ πράγματα συνετέλεσαν κυρίως ἐνα ἢ 25 Μαρτίου νομισθῆναι ὡς ἡμέρα τῆς εὐλογίας τῆς ἐπαναστατικῆς σημαίας: πρῶτον μὲν ἡ κοινὴ παράδοσις, ὅτι τὴν ἡμέραν ταύτην εἶχε προσδιορίσῃ ἡ Φιλικὴ ἑταιρία πρὸς κοινὴν ἐξέγερσιν· δευτέρον δὲ ὁ διὰ βασιλικῶν διατάγματος (1838) προσδιορισμὸς τῆς μεγάλης θρησκευτικῆς ἡμέρας τοῦ Εὐαγγελισμοῦ ὡς ἀμφιτετριδὸς τῆς ἐπαναστάσεως. Τοιαύτας δ' ἐξ ἀμφιτετριδῶν ὡς ἡμερῶν δῆθεν τῶν ἑορταζομένων μεγάλων συμβάντων πλάνας ἔχομεν καὶ ἐν τῇ ἀρχαίᾳ ἑλληνικῇ ἱστορίᾳ περὶ ὧν λόγον ποιοῦμαι ἐν τῇ περὶ ἧς ὁ λόγος ἐκδοθησάμενην πραγματείᾳ.

Ἀθήνησι τῇ 17 Νοεμβρίου 1891.

Ὁλως πρόθυμος

Γ. ΚΡΕΜΟΣ

Σημ. Διευθ. Ἀπόλλωνος. — Ἀσμένως ἀναδημοσιεύομεν τὴν εἰς τὴν ἐν Ἀθήναις ἐκδομένην ἔγκριτον ἑφημερίδα «Ἄστει» δοθεῖσαν πληροφορίαν τοῦ ἀξιοτίμου κ. Γ. Π. Κρέμου ὑφηγητοῦ τῆς Ἑλληνικῆς ἱστορίας ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ καὶ διακεκριμένου τῶν συγγραφέων τοῦ «Ἀπόλλωνος».

ΑΡΧΑΪΚΟΣ ΦΟΙΤΗΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ

Ἐπὶ τῇ πρώτῃ ἀμφιτετριδί τοῦ Ἀρχαϊκοῦ Φοιτητικοῦ Συλλόγου, σωματείου δεικνύοντος ἀξιεπαίτως τάσεις προόδου

καὶ ὑπὸ πάντων θερμῶς ὑποστηριζομένου, ἐτελέσθη τὴν ἐσπέραν 24 τρ. μηνὸς τὴν 8 1/2 μ. μ. ἑορτὴ ἐν τῇ μεγάλῃ αἴθουσῃ τῆς Νομικῆς σχολῆς παρισταμένου κόσμου πολλοῦ, κυριῶν τινῶν καὶ δεσποινίδων, τοῦ κ. πρυτάνεως τοῦ ἑθνικοῦ Πανεπιστημίου, τοῦ προέδρου τῆς Βουλῆς, τοῦ κ. Ῥαγκαβῆ καὶ πολλῶν ἄλλων καθηγητῶν τοῦ Πανεπιστημίου καὶ τῶν παρ' ἡμῖν λογίων. Τὸν πανηγυρικὸν ἀπήγγειλεν ὁ πρόεδρος τοῦ συλλόγου καθηγητῆς κ. Γεώργ. Κρέμος, ἐξάρας ἐν καλλιπεῖᾳ καὶ θερμῷ ἐνθουσιασμῷ τὰ ἐκ τῆς γυμναστικῆς καὶ τῆς μουσικῆς, ὡς τὴν ἐνόουν οἱ πρόγονοι ἡμῶν, ἀποτελέσματα. Μετὰ τὸν λόγον τοῦ κ. Κρέμου θερμῶς ἐπικροτηθέντα ὁ κ. Δημ. Καλογερόπουλος διδάκτωρ τῆς Νομικῆς ἀπήγγειλε τὸ κάτωθι ὠραῖον ποιημάτιον τοῦ κ. Ῥαγκαβῆ, ὅπερ ὁ σεβαστὸς γέρον ἐπίτιμον τοῦ Συλλόγου μέλος ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ ταύτῃ ἐποίησε:

Πρὸς τοὺς Ἑλληνας Φοιτητὰς

Παντὸς μεγάλου κ' εὐγενεῶς πατρὸς τὸ πάλαϊ ἢ Ἑλλάς,
ἦν κατοικία τῶν Μουσῶν καὶ τέμενος ἡρώων,
ἀλλ' ἦλθεν ἄγριος χαιμῶν, καθ' ἐν ἡ θάλλουσα κοιλὰς
ἐρημωθεῖσα ἔμεινε κοιλὰς κλαυθμῶν καὶ γόων.

Τῆς τυραννίας ὁ τυρῶν ἐκραγείε λαῦρος ἐπ' αὐτῆς,
τῆς πρῶην ἐφορείας τῆς ἐπέφερε τὸ τέρμα·
τὴν ρίζαν τὴν πρὶν εὐκαρπον ἐξήρανε τῆς ἀρετῆς,
καὶ τῆς σοφίας ἄγονον ἐσκίασε τὸ σπέρμα.

Ἀλλὰ τὸν ἐπονείδιστον ἀπ' οὐ ἀπέσεισε ζυγὸν
ἡ γῆ, ἧτις διέκρεπεν ἐν ἀμμιήτῳ κάλλει,
ὡμῶν τὸ ἔργον τοῦ λοιποῦ, φυλῆ τῶν νέων γεωργῶν,
νὰ τὴν καλλιεργήσῃτε καλῶς ἐν ἀναθάλῃ.

Ἦμῶν καθῆκον ἱερὸν, ὃ ὑπὴρέται τῶν Μουσῶν,
νὰ γονιμοποιήσῃτε τὴν θείαν ἄρουράν του
καὶ διὰ τὴν πατρίδα σας, ἐξ ὧν κηπευεταε δασῶν
τὰς δάφνας νὰ συλλέγητε στεφάνων ἀμαράντων.

ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΑΙ ΚΑΙ ΟΔΟΙΠΟΡΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Περὶ τῆς γῆς διὰ ποδηλάτου.

Ἡ ἐν Νεαπόλει ἑταιρία τῶν ποδηλατιστῶν παρέθεσε πρὸ τινος καιροῦ γεῦμα πρὸς τιμὴν δύο νέων Ἀμερικανῶν τῶν κ. κ. Ἀλλὲν καὶ Σαχτλίβεν, οἱ ὁποῖοι προτίθενται διὰ ποδηλάτου νὰ περιηγηθῶσι τὴν γῆν. Διήλθον τὴν Γαλλίαν καὶ Ἰταλίαν διανύοντες 40 ἕως 50 μίλλια ἀγγλικὰ τὴν ἡμέραν. Οἱ δύο ὁδοιπόροι θὰ διέλθωσι τὴν Μικρὰν Ἀσίαν τὸ Ῥωσικὸν Τουρκιστὰν καὶ τὴν Κίναν. Ἐν τῇ περιπτώσει καὶ δὲν κατορθώσωσι νὰ ὁδοιπορήσωσι διὰ τῆς τελευταίας ταύτης ἐπικρατείας θὰ φθάσωσι εἰς τὸν Εἰρηνικὸν ὠκεανὸν διὰ τῆς Σιβηρίας. Ἡ πρωτότυπος αὕτη ἐκδρομὴ περαιουμένη αἰσιῶς θέ-

λει επισύρει τον θαυμασμόν όλου κόσμου. Εὐχόμεθα τοῖς ἀτρομήτοις ποδηλατισταῖς καλὴν ἐπιτυχίαν!

Τὸ Λονδῆνον.

Ἡ πρωτεύουσα τῆς Ἀγγλίας ἀριθμεῖ σήμερον 5,633,332 κατοίκους, σχεδὸν ὅσους ἔχει ἡλόκληρον τὸ Βέλγιον. Τὸ Λονδῆνον ὑπερβαίνει κατὰ τὸν πληθυσμὸν τὴν Σουηδίαν (4,800,000), τὴν Πορτογαλίαν (4,000,000), τὴν Ἑλβετίαν (3,000,000), τὴν Βουλγαρίαν (3,000,000), τὴν Σαξωνίαν (3,200,000), τὴν Δανίαν (2,200,000), τὴν Ἑλλάδα (2,000,000) καὶ τὴν Νορβηγίαν (2,000,000). Ἐκτὸς τούτου ὁ πληθυσμὸς τοῦ Λονδίνου εἶναι διπλάσιος τοῦ Καναδά, οὐτινος ἡ ἑκτασίς εἶναι ἡμίση τῆς Εὐρώπης ὅλης καὶ κατὰ ἓνα ἑκατομμύριον περισσότερος τῆς Αὐστραλίας.

Πόλις ἐγκαταλειμμένη.

Ὁ ὑπολοχαγὸς Βόβερ ἀνεκάλυψε εἰς τὴν Ἀσιατικὴν ἑταιρείαν τῆς Βεγγάλης, ὅτι ἀνεκάλυψε εἰς τὸ ἀνατολικὸν Τουρκεστάν πόλιν ἐγκαταλειμμένην ἐν τῷ νομῷ Κούτχα, ἐπὶ τοῦ Χαβ-ιάρ. Οἱ ἰθαγενεῖς φρονοῦσιν, ὅτι ἐθεμελιώθη αὕτη ὑπὸ τοῦ βασιλέως Ἀφρασαάβ, ὅστις ὑπῆρξε σύγχρονος τοῦ Ρυστέμ. Ἄσασαι σχεδὸν αἰ οἰκίαι, εἰσὶν ὑπόγειοι συγκοινωνοῦσαι διὰ μεγάλων σπηραγγῶν καὶ αἰ διαστάσεις αὐτῶν δὲν ὑπερβαίνουν τὰ 2 μέτρα. — Εἰς τὰ περίεξ ὑπάρχουσι πλίνθινοι πύργοι ἀγνωστοὶ δὲ διὰ τὴν σκοπὸν ἐκτίσθησαν. Κατὰ τινὰ ἀνασκαφὴν ἀνευρέθη χειρόγραφον εἰς σανσκρι-ἴνδο-ταρταρικὴν γλῶσσαν, ἣν, φαίνεται, ὅτι ὠμίλου ἐν τῇ χώρῃ. Ἦδη διατὶ οἱ κάτοικοι ἐγκατέλειπον τὴν πόλιν ταύτην καὶ τοῦ ἐγκαταστάθησαν, εἰσὶ εἶναι ἐντελῶς ἀγνωστοί.

Ταξείδιον διὰ λέμβου.

Πρό τινων ἡμερῶν ὁ Σουηδὸς εἰκοσιεξαετής δημοσιογράφος Οὐδγρεν ἐπέχειρσε θαλασσοπορίαν ἐπικινδυνωτάτην διὰ λέμβου, διαπλεύσας αἰσίως 1500 χιλιόμετρα. Ἡ λέμβος τοῦ κατασκευασθεῖσα ὑπὸ ναυπηγείου τινὸς τοῦ Χικάγου ἠγοράσθη παρ' αὐτοῦ ἀντὶ 1250 φρ. ἐν τῇ ἐκτίσει τῆς Στοκχόλμης. Τὸ μήκος αὐτῆς εἶναι 5 μ. καὶ ἡμίσεος, τὸ πλάτος 1 μ. 135 καὶ τὸ βάθος 0 μ. 54· διαιρεῖται δὲ εἰς τρία διαμερίσματα, ἐκ τούτων τὸ μεσαῖον προορίζεται διὰ τὸν κωπηλατοῦντα, τὸ δὲ ἔμπροσθεν καὶ τὸ ὀπίσθεν ὄντα ἐντελῶς στεγανὰ χρησιμεύουσιν ὡς ἀποθήκαι, ἐν αἷς φυλάττει ὁ κωπηλάτης τὰ ἐνδύματά του καὶ τὰς ζωτροφίας του καὶ ἐμπόδιζουσι τὴν καταβύθισιν τῆς λέμβου. — Ὁ Οὐδγρεν ἀπέπλευσεν ἐκ Γόττεμπούργ τῆς Σουηδίας τὴν 4 τοῦ παρελθόντος Ἰουλίου καὶ ἀφίκετο εἰς Καλαί τὴν 31 Ὀκτωβρίου. Ἐν ὄψῃ δὲ καιρὸς ἦτο καλός, ἔσυρε τὴν νύκτα ἐπὶ τῆς ἄμμου τὴν λέμβον τοῦ καὶ ἀπεκοιμάτο πλησίον αὐτῆς, τὴν δὲ πρωΐαν ἐξηκολούθει τὸ ταξείδιόν του. Βραδύτερον ὅμως, ὅπότεν ἡ θάλασσα ἐγένετο τρικυμιώδης, εἰζήτησε ἀσφάλειαν τὴν νύκτα

εἰς τοὺς λιμένας ἢ τοὺς ἀκταιωρούς. Ὁ Οὐδγρεν ἐκτὸς τοῦ ἐπιχειρηθέντος παρατόλου τούτου ταξείδιου, σκέπτεται νὰ μεταβῇ διὰ τῆς λέμβου τοῦ εἰς Λονδῖνον διαπλεύων τὸν πορθμὸν τοῦ Καλαί καὶ ἀκολουθῶν τὰς Ἀγγλικὰς ἀκτὰς. Τὰς σημειώσεις δὲ τοῦ ταξείδιου τοῦ θέλει δημοσιεύσει σουηδιστὶ καὶ ἀγγλιστὶ.

Ὁ Βεζούβιος.

Ὁ Βεζούβιος, τὸ περίφημον ἠφαιστειὸν τῆς Ἰταλίας, ἔχει ὕψος 1,198 μέτρων κείμενον, ὡς γνωστόν, νοτιοανατολικῶς τῆς Νεαπόλεως 81 χιλιόμετρα μακρὰν αὐτῆς. Νεώτεροι φεβραὶ ἐκρήξεις ἐγένοντο κατὰ διαφόρους ἐποχὰς. Τὸ ἔτος 1794 490 ἄνθρωποι ἐφονεύθησαν ὑπὸ τῆς λάβας ἐν Τόρρε-δελ-Γκρέκο. τὸ 1850 κατεστράφησαν πολλὰ οἰκίαι, τὸ δὲ 1872 20 ἀπέθανον ἐν τῇ λάβῃ ἀνερχόμενοι τὰς πλευρὰς τοῦ ὄρους, καὶ λίθοι βιπτόμενοι ὑπὸ τοῦ ἠφαιστείου 1,300 μέτρα μακρὰν ἐνέσπειρον τὸν τρόμον εἰς τοὺς κατοίκους τῆς Νεαπόλεως καὶ εἰς τοὺς παρεπιδημοῦντας ἐκεῖ ξένους. Μεσοῦσης τῆς νυκτὸς 40,000 ἄνθρωποι ἐφυγον ἡμίγυμοι φοβηθέντες ἐπικειμένην καταστροφὴν, ὁμοίαν τὴν τῆς ἀτυχοῦς Πομπηίας. Πρό τινων δὲ ἐτῶν ἐκρήξις τις ἦντο ἰσχυρὰ συνέπεσε μετὰ τῆς τρομερᾶς καταστροφῆς τῆς Ἰσχίας.

Ἀρχαῖον ξενοδοχεῖον.

Ἐν Βασιλείῃ, πόλει τῆς Ἑλβετίας παρὰ τὸν Ῥήνον ὑπάρχει ἀρχαιότατον ξενοδοχεῖον καλούμενον τῶν τριῶν Βασιλέων ἰδρυθέν τὸ 1026. Κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν τρεῖς ἑσπεμμένοι κεφαλαὶ ὁ Αὐτοκράτωρ Κοράνδος Β', ὁ υἱὸς αὐτοῦ Ἐρρίκος Γ' καὶ ὁ τελευταῖος βασιλεὺς τῆς Βουργονδίας Ροδόλφος, ὁστις κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν εἶχε παραχωρήσει τὸ βασιλείον του εἰς τὸν Ἐρρίκον Γ' κατέλυσαν ἐν τῷ μικρῷ ξενοδοχείῳ, τὸ ὁποῖον τότε εἶχε μᾶλλον ὄψιν πανδοχείου. Εἰς Ἀνάμνησιν τῆς ἐκεί μεταβάσεως τῶν τριῶν τούτων μοναρχῶν ὀνομάσθη ἐκτοτε *Ξενοδοχεῖον τῶν τριῶν Βασιλέων* καὶ μέχρι σήμερον φέρει τὸ ἀρχαῖον ὄνομα.

Κύων περιουδεύων.

Εἰς τὴν Ἀμερικὴν εἶναι ὀνομαστός κύων τις περιπλανώμενος, γνωστός εἰς ὅλους τοὺς ὑπαλλήλους τοῦ σιδηροδρόμου τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν ὑπὸ τὸ ὄνομα *Tramp* δηλ. Ἀλήτης, διότι ἀγαπᾷ καθ' ὑπερβολὴν τὰ ταξείδια. Πάντοτε προτιμᾷ τὴν κεντρικὴν γραμμὴν μεταξὺ Illinois καὶ Sowa. Ἀλλὰ ἀπὸ τριῶν ἐτῶν καθ' ἡν ἐποχὴν ἤρξατο τὰς ἐκδρομὰς του, ἐπέχειρσε πολὺ μεγαλείτερα ταξείδια. Ἐκλέγει τὸν συρμὸν μὲ τὸν ὁποῖον θὰ ταξιδεύσῃ, καθ' ἣν δὲ στιγμὴν οὗτος εἶναι ἑτοιμὸς νὰ παραχωρήσῃ πηδᾶ ἐπὶ τῆς ἀτμομηχανῆς καταλαμβάνων τὴν θέσιν τοῦ θερμαστοῦ. Ἰσνάμενος ἐκεῖ ἐπὶ τῶν ὀπίσθιων του ποδῶν καὶ στηριζὼν τοὺς ἐμπροσθίους ἐπὶ τοῦ παραθύρου ἐξάγει ἡλόκληρον τὴν κεφαλὴν, ὅπως καλῆτερον ἐπισκοπήσῃ τὰ μέρη δι' ὧν διέρχεται ὁ σιδηροδρόμος. Ὁ *Tramp* ἰσχυρῶς

ἐπανήλθεν ἐκ Salt-Lake-City πρωτεύουσας τοῦ Utah, ἰσχυρίζονται μάλιστα τινές, ὅτι θὰ ἐπῆγαινε καὶ μέχρι τοῦ Ἀγίου Φραγκίσκου εἰς Καλλιφορνίαν. Νόθου καταγωγῆς μετέχει διαφόρων γενῶν, εἶναι ὅμως εὐφύεστατος καὶ δὲν λησμονεῖ οὔτε τὰς θωπείας οὔτε τοὺς προφηλακισμούς. Πολὺ πιθκνὸν νὰ ταξιδεύσῃ πρὸς ἀνατολὰς τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν καὶ νὰ ὑπάγῃ ἰσως καὶ μέχρι τοῦ Ἀτλαντικοῦ.

Δύο πεζοπόροι.

Ὁ Λουδοβίκος Πεῦραμὸν υἱὸς τοῦ ἀρχαίου Διευθυντοῦ τῆς Revanche, ἡλικίας μόλις δέκα καὶ ἑννία, ἐτῶν καὶ ὁ Μακρὸς σχεδιαστὴς τοῦ Univers Illustré ἐταξιδεύσαν πεζῇ ἀπὸ Παρισίων εἰς Μόσχαν. Οἱ δύο ἀτρόμητοι πεζοπόροι διήλθον διὰ Βερολίνου, Βαρσοβίας καὶ πολλῶν ἄλλων μεγάλων πόλεων τῆς Εὐρώπης, ὅτε μὲν ὑφίσταμενοι τὸ δριμύτατον τῶν χιόνων ψυχὸς τῶν ὁρέων τοῦ Χάρτζ, ὅτε δὲ ὑπερέροντες ἐκ τοῦ ὑπερβολικοῦ καύσματος (300 ὑπὲρ τὸ μηθενικὸν) τῆς Πολωνίας, ὅπου ἠναγκάσθησαν μάλιστα νὰ μείνωσιν εἰς τὸ δάσος, μὴ δυνθέντες νὰ ἀνανεώσωσι τὰς ἐξαντληθείσας ζωτροφίας των. Διὰ τὸ ταξείδιον τοῦτο ἐχρηάσθησαν ἡμέρας ἑκατὸν, ἐκ τῶν ὁποίων ἐξήκοντα ἐπεζοπόρησαν διατρέξαντες 850 λεύγας, κατὰ μέσον ὄρον διανύοντες 51 χιλιόμετρα καθ' ἡμέραν. Ἡ ὁδοπορία αὕτη εἶναι σπουδαιότατη ἐάν τις ἀναλογισθῇ, πόσα ἐμπόδια ἔπρεπε νὰ ὑπερπηθήσωσιν οἱ θαρραλεῖοι Γάλλοι πεζοπόροι, ὅπως ἀφίχθωσιν αἰσίως εἰς Μόσχαν μὲ τὸν σάκκον ἐπ' ὤμου.

K. Δ. K.

ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΑΙ ΙΔΙΟΤΗΤΕΣ

Ὁ ὀδοντόπνονος δύναται σχεδὸν εὐθὺς νὰ θεραπευθῇ, ἂν θέσῃτε εἰς τὸ κοίλωμα τοῦ ἀλγοῦντος ὀδόντος μικρὸν τεμάχιον βάμβακος διαβρέκτου δι' ἰσχυρᾶς ἀμωνίας.

Ἐν καλὸν φάρμακον δι' ἐκείνους, ὧν αἱ χεῖρες ἰδρύνουσιν εἶναι τέσσαρες οὐγγαίαι ὕδατος τῆς Κολωνίας καὶ ἡμίσεια οὐγγαίαι βελλαδόνας (belladonna). Τρίψον τὰ χεῖράς σου μὲ τὸ μίγμα τοῦτο πολλὰκις τῆς ἡμέρας.

Ἄν οἱ ὀφθαλμοὶ σας εἶναι κουρασμένοι καὶ φλογωμένοι ἀπὸ αὐτῶν, θέσατε τὸ πρῶτ' μαλακὸν λινὸν βαπτισμένον ἐντὸς ζεστοῦ ὕδατος—ὅταν εἰμπορεῖτε νὰ ὑποφέρητε ζεστότερον—ἐπὶ τῶν βλεφάρων σας. Ἐντὸς δὲ ἡμισείας ὥρας θὰ αἰσθανθῆτε τοὺς ὀφθαλμούς σας ἀπηλλαγμένους παντὸς πόνου ἢ στενοχωρίας.

Διὰ τὴν ἀπλὴν βραχνότητα, λάβε νωπὸν ὄν, κτύπησέ τε καὶ πύκνωσέ τε μὲ λεπτὴν ζάχαριν. Πιὲ ἐλευθέρως τὴν

σύνθεσιν ταύτην καὶ ἀπαλλάσσει μετ' ὀλίγον τῆς βραχνότητος.

ΣΥΜΜΙΚΚΑ

Χωρικός τις, φέρων ἐπὶ τοῦ ὤμου του σακκίδιον πλήρες κριθῆς καὶ ἀκολουθούμενος ὑπὸ τοῦ ὄνου του ἀνήρχετο τὴν ὁδὸν Πειραιῶς Ἀθηνῶν.

Ὁ ἐπὶ τοῦ δημοτικοῦ φόρου ὑπάλληλος καλέσας αὐτὸν τὸν ἠρώτησε τί εἶχεν ἐν τῷ σακκιδίῳ.

—Κριθᾶρι, ἀπήντησεν ὁ χωρικός ἀλλὰ διὰ φωνῆς τὸσον ἀσθενοῦς, ὥστε μόλις ἠδυνήθη ν' ἀκούσῃ ὁ ὑπάλληλος.

—Γιατί μιλάς τόσο σιγά;

—Γιὰ νὰ μὴ μ' ἀκούτῃ τὸ γαϊδούρι μου! ἀπήντησεν ὁ φιλάργυρος; χωρικός βίψκς ταῦτοχρόνως καὶ πλάγιον βλέμμα ἐπὶ τοῦ ἀχαμνόμενος ὑποζυγίου του.

Ὁ κ. Δ. ἤρξατο ἐκδίδων ἡμερησίαν ἐφημερίδα. Τὸ πρῶτον φύλλον περιεῖχε δριμύτατον ἄρθρον κατὰ τινος χαρτοπαικτικοῦ καταγωγίου συχναζόμενου ὑπὸ κακοποιῶν. Ὁ κ. Δ. δι' ἀνωμόμου ἐπιστολῆς εἰδοποιήθη ὅτι ἔπρεπε νὰ παύσῃ γράφων κατὰ τοῦ ἐν λόγῳ καταγωγίου ἐὰν ἐπεθύμει νὰ εἶχε γερὸ τὸ κεφάλι του. Ἐν τῷ ἐπομένῳ φύλλῳ ἀντὶ πάσης ἄλλης ἀπαντήσεως περιεῖχετο δριμύτερον τοῦ πρώτου ἄρθρον. Τὴν ἐπομένην ἐν ᾗ ὁ διευθυντὴς τῆς ἐφημερίδος ἐκάθητο ἐν τῷ γραφεῖῳ του ἐργαζόμενος, εἰσῆλθεν ἐν αὐτῷ ἀπότομος τρομερὸς κουτσαδάκης κρατῶν τεραστίαν βάρβον.

—Ποῦ εἶναι ὁ διευθυντὴς; ἠρώτησεν ἀγερώχως.

—Τώρα μόλις ἐξῆλθε, ἀπήντησεν ὁ κ. Δ. Καθήσατε ὀλίγον σὰς παρακαλῶ ἕως ὅτου ἔλθῃ.

Ὁ ἀρειμάνιος ἐπισκέπτης ἐκάθησεν, ἑσταύρωσε τοὺς πόδας του, κατέθηκε παρ' ἑαυτῷ τὴν βάρβον του καὶ ἤρξατο ἀναγιγνώσκων ἐφημερίδας.

Ἐν τούτῳ ὁ διευθυντὴς ἐξελθὼν κατῆλθε τὴν κλίμακα. Ἐπὶ τῆς θύρας συνήντησε καὶ ἕτερον ἀμφιβόλων διαθέσεων ἐπισκέπτην κρατοῦντα ἑτι τεραστίαν βάρβον.

—Ποῦ εἶναι ὁ διευθυντὴς; ἠρώτησεν ὁ νέος ἐπισκέπτης διὰ φωνῆς τρομερᾶς. Εἶναι εἰς τὸ γραφεῖόν του;

—Μάλιστα, κύριε, ἀπήντησεν ὁ κ. Δ. εἶναι εἰς τὸ γραφεῖόν του καὶ ἀναγιγνώσκει ἐφημερίδας.

Ὁ κορυννοφόρος ἐπισκέπτης, ἀνῆλθε τὴν κλίμακα τρέχων, ὄρμησεν ὡς μαινόμενος ἐν τῷ γραφεῖῳ καὶ ἐπετίθη ὡς λέων ὠρυσόμενος κατὰ τοῦ πρώτου ἐπισκέπτου.

Ἡ πάλῃ ἦτο μανιώδης ἀμφοτέροι καταμαλωπισθέντες κατεκρημνίσθησαν τῆς κλίμακος.

Προσδραμόντες δύο ἀστυνομικοὶ κλητῆρες τοὺς συνέλαβον καὶ τοὺς ὠδήγησαν ν' ἀναπαυθῶσιν ἐν τῇ ἀστυνομίᾳ.

Ὁ αὐτοκράτωρ τῆς Βρασιλίας ὑπὲρ πᾶν ἄλλο ἦτο ἀφωσιωμένος εἰς τὴν γενέτειραν αὐτοῦ χώραν, καὶ ἡ μεγίστη αὐτοῦ ἐπιθυμία ἦν νὰ ἐνταφιασθῆ ἐκεῖ. Φοβούμενος δὲ μήπως ἀποθάνῃ μακρὰν τῆς πατρίδος, ἀφῆκεν ἐντὸς τῶν διαφόρων βιβλίων του δέμα περιέχον ποσότητά τινα χρώματος καὶ τεμάχιον χάρτου, ἐν ᾧ ἦσαν ἐγγεγραμμέναί αἱ λέξεις «Τοῦτό ἐστὶ τὸ χῶμα τῆς ἰδίας μου πατρίδος, δι' οὗ θέλω νὰ καλυφθῆ τὸ σῶμά μου». Ὁ κόμης τῆς Ἑσῦ ἐξετέλεσε τὴν τελευταίαν τοῦ μακαρίτου ἐπιθυμίαν.

Ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐν Σουηδία γυναικῶν, αἰτινες φοιτῶσιν ἐν τοῖς Πανεπιστημίαις, αὐξάνει ἡμετέροις. Εἰς τὸ τῆς Ὠψάλης φοιτῶσι 18 γυναῖκες, εἰς δὲ τὸ τῆς Λούνδ 13 καὶ εἰς τὸ τῆς Καρολίνσκ 8 ἐγγεγραμμέναί ἅπασαι εἰς τὴν ἰατρικὴν ἐπιστήμην.

Τὴν εὐρεσιν τῶν ἐπισκεπτηρίων μας ὀφείλομεν εἰς τοὺς Σίνας, οἵτινες πρῶτοι ἐποίησαντο χρῆσιν αὐτῶν ἐπὶ τῆς δυναστείας τοῦ Τόγκ (τὸ 618 μ. Χ). Τὰ νῦν ἐπισκεπτήρια τῶν Κινέζων εἶνε ἄρκετὰ μεγάλα καὶ διπλᾶ καὶ λαμπροῦ ἐρυθροῦ χρώματος.

Ἡ Κωνσταντινούπολις ἐπὶ Ἀλεξίου τοῦ Κομνηνοῦ τὸ 1180 ὀλίγα ἔτη πρὸ τῆς ἀλώσεως αὐτῆς ὑπὸ τῶν Φράγκων καὶ Λατίνων εἶχε πληθυσμὸν ἑνὸς καὶ ἡμίσεως ἑκατομμυρίου κατοίκων. Ἐπὶ δὲ τοῦ τελευταίου Κωνσταντίνου τοῦ Παλαιολόγου ὀλίγον πρὸ τῆς πολιορκίας αὐτῆς ὑπὸ τοῦ Μωάμεθ τοῦ κατακτητοῦ ἤριθμοι μόνον 60 χιλ. κατοίκους. Νῦν δὲ ἔχει πληθυσμὸν, κατὰ τὰς ἀθηντικωτέρας πληροφορίας 800 περίπου χιλιάδων.

ΠΟΙΗΣΙΣ

ΤΟ ΡΟΔΟ ΚΑΙ Τ' ΑΓΡΙΟΛΟΥΛΟΥΔΟ

Σ' ἓνα λειβάδι ἀτέλειωτο ὅπου τὸ λέγαν νηότη
Ἄνθιζανε δυὸ λούλουδα μακρὰ τὸ ἐν ἀπὸ τᾶλλο,
Περὶ φανὸ τραντάφυλλο μὲ κάλλη καὶ καμάρι
Καὶ ταπεινὸ ἀγριολούλουδο, ἀλλὰ χαριτωμένο
Τὸ ρόδο ἦτανε ψηλά, τὸ φύλαγαν ἀγκάθια
Κι' ἓνα ποτάμι τρῖσθαθὸ ἐπέρναγ' ἀπὸ κάτου
Τὸ δόλιο τ' ἀγριολούλουδο στὰ πόδια τοῦ καθένα
Σ' ἓνα σταδάκι, ταπεινὸ καὶ σκοτεινὸ ἀνθοῦσε.

Μὰ κοπελιά παντάμορφη μπαίνει μέσ' τὸ λειβάδι
Κι' ἀπ' τὸ μικρὸ ἀγριολούλουδο ἓνα σπερνὸ διαβαίνει,
Τὸ βλέπει μ' ἀκαταδεξιά, χαμογελᾷ καὶ φεύγει...

— Καλὴ ἀρχοντοπούλα μου δειλὰ σὲ προσκυνάει
Τὸ ταπεινὸ ἀγριολούλουδο, μὴ φεύγεις, καταδέξου
Στὸ ἀφρόπλαστο χεράκι Σου νὰ σκύψης καὶ μὲ πάρης
Δὲν ἔχω κάλλη θαμπωτὰ ὅπου κρατοῦν μὲ μέρα
Μὰ μὲ τὸ λίγο μύρο μου πάντα θὰ σὲ μυρώνω».

— Εἶσαι καλὸ καὶ ἄξιο, μικρὸ μου λουλουδάκι
Τοῦ λέει ἡ νηὸ ἀκατάδεχτα, ἀλλὰ γιὰ μὲ δὲν κάνεις
Τέτοια περήφανη ἀρχοντιά, τέτοια περίσσια κάλλη
Θένε στολίδι ἄξιο, βασιλικὰ κορώναι».

Καὶ μὲ καμάρι παγωνιστὸ τραβᾷ ἡ ἀρχοντοπούλα
Κατὰ τοῦ ρόδου τῆ μεριά ποῦ στράφτει κι' εὐωδιάζει
Τὸ βλέπει καὶ τρελλαίνεται. — Ἄχ! νά! αὐτὸ μοῦ πρέπει
Λέει καὶ γίνεται φωτιά καὶ τρέχει νὰ ζυγώσῃ.

Μεθάει ἀπὸ τὸ μύρο του, θαμπώνει ἀπὸ τὴ μορφιά του.
Μὰ σὰν εἰσίμως κοντὰ, τὸ βλέπει στὰ οὐράνια!
Βράχια κι' ἀγκάθια γύρω του καὶ κάτω του ποτάμι
Στοῦ ποταμιοῦ τ' ἀκρόχειλο στέκει καὶ τοῦ φωνάζει.

— Τὴν νηότη μου, τὰ κάλλη μου, τὸν κόσμον, τὴ ζωὴ μου
Στὰ πόδιά Σου, τραντάφυλλο περήφανο τ' ἀφίνω
Δουλά Σου εἶμαι ταπεινὴ καὶ Σὺ ὁ βασιλεὺς μου
Μῶν φέρε με στὸ πλάι σου νὰ γίνουμε ταιράκια!

Τὸ ρόδο ποῦ ἀταίριαστο θέλει νὰ βασιλεύῃ
Καὶ ξέρε πῶς στὰ ὕψη του κανένας δὲν τὸ φτάνει,
— Καλῶς μου τὴν κοπέλα μου τῆς λέει μὲ χαμογέλιο
Ἄνεθα ταῖρι μου ἄξιο, χρυσὴ βασιλοπούλα»
Καὶ κατεβαίνει ἀπ' τὰ ψηλὰ στὰ στήθεια τῆς παρθένου.
Μὲ λαῦρα καὶ καρδιόχτυπο ἐκείνη τ' ἀγκαλιάζει
Μὰ δὲν ἐπρόφθασε καλὰ καλὰ νὰ τὸ μυρίσῃ
Καὶ μὲ φωνὴ σπαραχτικὴ ἀπὸ τ' ἀγκάθια μπήγει
Ἄχ! ἄπιστο! βοήθειαι φωνάζει καὶ γλειστράει
Καὶ χάνεται στ' ἀμέτρητα τοῦ ποταμιοῦ τὰ βάθια.

Ε. Ι. Ε.

ΠΑΝΣΕΣ

Σὲ δροσάτα φυλλοκάρδια μικρομάνας χαιδεμένης
Γαλανὸς πανσὲς ἀνθοῦσε ὄλο χάρι κη' εὐωδιά
Ἦταν πρῶτὸ τῆς καμάρι καὶ ἐλπὶδα τῆς καυμένης
Καὶ στὰ νέφη ἀπ' τὴ χαρὰ τῆς ἐπετοῦσε ἡ καρδιά.

Ἐάφνου πέφτει ἀνεμοζάλη σκοτινὰ παντοῦ ἀπλώνει
Καὶ μέσ' τ' τὴν ἀντάρτα ἐκείνη τῆς ἀρπάζουν τὸν ἀνθὸ
Καὶ τὸν πᾶν μακρὰ στὰ ξένα, ἄχ! καὶ τὴν ἀφίνουν μόνη
Ποῦ 'σούν νὰ τὴν ὄῃς Πανσέ μου γαλανοῦλι μου ξανθὸ

Τῆς μαράθηκαν τὰ φύλλα, κι' ἀπὸ τότε ἡ χαρὰ τῆς
Στεναγμὸς πικρὸς ἐγένη, τῆς ἐσθύσθη κη' ἡ δροσιὰ
Τᾶστρα, ἡ αὐγή, τὸ κῦμα, ὄλα κλαῖν τὴ συμφορὰ τῆς
Καὶ τὴ μαύρη τῆς μὲ δάκρυα καταβρέχουν φορεσιὰ

Ἐν Πειραιεῖ—ἄλλοτε ποτε.